

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER
BAKANLIĞI

2030
ENGELSİZVİZYON

ENGELLİ BİREYLERE YÖNELİK

GÜNDÜZ HİZMET MERKEZİ REHBERİ

Engelli ve Yaşlı Hizmetleri
Genel Müdürlüğü

Ocak 2022

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ GİRİŞ

REHBERE İLİŞKİN AÇIKLAMA

ENGELLİ BİREYLERE YÖNELİK GÜNDÜZ HİZMET MERKEZİ

Engelli Bireylere Yönelik Gündüz Hizmet Merkezi Nedir?
Engelli Bireylere Yönelik Gündüz Hizmet Merkezlerinin İşlevleri
Engelli Bireylere Yönelik Gündüz Hizmet Merkezlerinin Amaçları
Merkezde Hizmet İşleyişi

MERKEZİN BİRİMLERİ

Kabul, Danışma, Bilgilendirme ve Yönlendirme Birimi
Vaka Yönetim Birimi/ Koordinasyon ve Değerlendirme Kurulu
Psiko-Sosyal Rehabilitasyon Birimi
Gündüz Bakım Birimi
0-6 Yaş Bakım ve Eğitim Birimi
Aile Destek Birimi
Sağlık Birimi

MERKEZDEN YARARLANAN ENGEL GRUPLARI

PERSONEL

Mesleki Personel
Mesleki Personelin Görevleri
İdari Personel

KOORDİNASYON VE İŞBİRLİĞİ

MERKEZİN TEMEL FİZİKSEL STANDARTLARI

Engelli Bireylere Yönelik Gündüz Hizmet Merkez Modeli Fiziksel Mekanlar

ÜNİTELER

0-6 Yaş Bakım ve Eğitim Ünitesi
Fizyoterapi Ünitesi
Duyu Bütünleme Ünitesi
Uygulama Evi
Kütüphane, Sesli Kütüphane ve Okuma Salonu Ünitesi
Hipoterapi Ünitesi

ATÖLYELER

El Sanatları Atölyesi
Müzik Atölyesi
Spor Atölyesi
Drama Atölyesi
Mutfak Atölyesi
Edebiyat ve Çizgi Atölyesi
Örgün Eğitim Destek Atölyesi
Bilim Atölyesi
Dans ve Hareket Atölyesi
Bilgisayar Atölyesi
Geri Dönüşüm Atölyesi
Ahşap Oyuncak Yapım Atölyesi
Tarım Atölyesi

YARARLANILABİLECEK MEVZUAT VE KAYNAKLAR

Mevzuat
Kaynaklar

GİRİŞ

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü; engelli bireyler ve ailelerinin güçlendirilmesi ve yaşam standartlarının iyileştirilmesi amacıyla çalışmalar yürütmektedir.

Bakım ve rehabilitasyon hizmetleri; fiziksel, zihinsel, ruhsal ve duyuşsal yetilerinde çeşitli düzeyde kayıplarından dolayı topluma diğer bireyler ile birlikte eşit koşullarda tam ve etkin katılım sağlayamayan bireylere sunulan önemli bir hizmet türüdür.

2005 yılında yürürlüğe giren ve 2014 yılında “Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşmesi”ne uyumu amacıyla revize edilen “Engelliler Hakkında Kanun” ile engelli bireylere sunulan hizmetler çeşitlendirilerek engelli bireylerin, ailesinden ve bulunduğu çevreden ayrılmadan ihtiyaç duyduğu bakım ve rehabilitasyon hizmetine kavuşması mümkün hale gelmiştir.

Ülkemizin taraf olduğu Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme tüm engelli bireylerin diğer bireylerle eşit koşullar altında toplum içinde yaşama hakkına sahip olduğunu kabul ederek ve engellilerin bu haktan eksiksiz yararlanabilmeleri ve topluma tam katılımlarını kolaylaştırmak için gerekli tedbirlerin etkin bir şekilde alınması gerektiğini ortaya koymuştur. Yine, Sözleşme ile engelli bireylerin topluma tam ve etkin katılımlarının sağlanması gerekliliği hüküm altına alınmış ve engelli bireylerin kişisel destek dahil olmak üzere toplum içinde yaşamak ve topluma dahil olmak için ihtiyaç duydukları konut içi, kurum içi ve diğer toplumsal destek hizmetlerine erişimlerinin sağlanması ve engelli bireylerin toplumdan tecridi ve ayrı tutulmasının önlenmesine vurgu yapmıştır.

Engelliler Hakkında Kanunda ise engelli bireylerin, öncelikle, buldukları ortamda bağımsız yaşayabilmeleri için durumlarına uygun olarak gerekli psiko-sosyal destek ve bakım hizmetleri sunulması gerekliliği ortaya konmuştur. Buna göre, destek ve bakım hizmetlerinin sunumunda kişinin biyolojik, fiziksel, psikolojik, sosyal, kültürel ve manevi ihtiyaçları ailesi de gözetilerek dikkate alınmalıdır. Söz konusu destek ve bakım hizmetlerinin standardizasyonu, geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için gerekli olan çalışmalar ise Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığınca yürütülmektedir.

Engelli bireylerin bakımına yönelik geliştirilen ve izlenen politikaların en temel amacı; günlük rutinlerini ve hayati aktivitelerini yerine getirmekte zorlanan engelli bireylerin gereksinimlerini karşılayarak bu bireyleri, ailelerini ve bakımlarından sorumlu olan kişileri ekonomik ve sosyal risklerden korumak ve desteklemektir. Ülkemizde, aile yanında veya yaşadığı çevrede bakılması mümkün olan engelli bireyler, toplum temelli bakım hizmetleriyle desteklenmekte ve kurum bakımı son tercih olarak görülmektedir. Engelli bireylere sunulan kurum bakım hizmetleri her ne kadar yeterli düzeyde olsa da bu bireylerin kurum bakımının psikolojik ve sosyolojik açıdan örseleyici olumsuz etkilerinden uzaklaşarak, alıştıkları çevrelerinden kopmadan sosyal ilişkilerini sürdürebilmeleri için, ihtiyaç duydukları bakımın kendi yaşam alanlarında çeşitli hizmetlerle desteklenerek yaşamlarını sürdürmelerinde ve yaşam kalitelerinin artırılmasında toplum temelli bakım hizmetleri önemli rol oynamaktadır.

Bu hizmetlerle, engelli bireylerin dezavantajlarından ötürü toplum içerisinde dinamik birer unsur olarak yaşamlarını idame etmelerinin zorlaşması önlenmektedir. Toplum temelli bakım hizmetlerinden olan gündüz bakım merkezlerinde engelli bireylerin kişisel bakımları yapılmakta, rehabilitasyon ve danışmanlık hizmetleri sağlanmaktadır. Bu hizmet modeli kapsamında, engelli bireylerin ihtiyaç duyduğu bakım hizmetlerinin yanı sıra kendine güvenen, üreten ve bağımsız yaşayabilen kişiler haline gelebilmeleri konusunda **gündüz hizmet merkezleri** önemli bir işleve sahiptir.

Gündüz hizmetlerinde engelli bireyin ihtiyacı çerçevesinde bireysel gelişim ve gereksinimleri ile günlük yaşam aktivitelerine yönelik beceriler kazandırılarak, toplumsal hayata katılımlarını sağlamak üzere eğitsel, sosyal, kültürel ve sportif faaliyetler yürütülmektedir. Bu etkinlikler ve eğitimlerle, herhangi bir nedenle oluşan engelin etkilerini mümkün olan en az düzeye indirmek ve engelli bireyin hayatını bağımsız bir şekilde sürdürebilmesini sağlamayı amaçlamak üzere fiziksel, sosyal, zihinsel beceriler geliştirmek amaçlanmaktadır.

Bu merkezlerin diğer önemli işlevi, engelli bireye sahip ailelerin kendilerine zaman ayırabilmelerini, engelli birey dışındaki gündelik yaşamda diğer meşguliyetlerini yerine getirmek noktasında ortaya çıkmaktadır. Engellilik olgusunun beraberinde getirdiği durumlar, doğal olarak engelli bireye sahip aile ve yakın çevresini de yakından ilgilendirmektedir. Farklı gereksinimleri olan bir çocuğa sahip olmak anne/babalar açısından ya da engelli bireyin bakımını üstlenen kişiler açısından zorlu bir yaşam sürecini beraberinde getirmektedir. Ailelerin, toplumsal yaşamda da özellikle annelerin gündelik yaşam pratikleri, çalışma yaşamları, sosyal hayatları, fiziksel ve psikolojik sağlık durumları büyük oranda engelli bireyden etkilenmektedir. Bu sorumluluk ve etkilenme sonucu ailelerin diğer toplumsal

rollerinden vazgeçmek durumunda kalmalarına, çocukları dışında geçirebilecekleri kendilerine ayırdıkları farklı zamanın neredeyse kalmamasına yol açabilmektedir. Gündüz hizmet merkezleri bu açılardan aileleri tüm gün, yarım gün ya da gereksinim duyduğunda seanslı olarak alacağı hizmetlerle rahatlatma görevi de yapmakta, ailenin yaşadığı tükenmişlik duygusunu azaltma açısından önemli bir rol üstlenmektedir.

Gündüz hizmet merkezlerinin aileler açısından diğer çok önemli rolü doğru bilgilendirme ve yönlendirme yaparak sonraki süreçler için uygun bir hareket tarzı benimsemelerini sağlamaktır. Engelli bireye sahip olan ailelere bilgilendirme ve rehberlik hizmetleri tam ve doğru verildiğinde; aileler, sorunlarla baş etme, çocuklarının bakım, rehabilitasyon ve eğitimleriyle ilgili nasıl bir yol izleyecekleri konularında doğru adımlar atacaktadırlar.

Sonuç olarak; gündüz hizmet merkezleri ücretsiz olarak engelli birey ve ailelerinin gereksinim duyduğu bakım, rehabilitasyon, eğitim ve bilgilendirme hizmetlerinin sunulduğu önemli bir sosyal hizmet modelidir. Bu merkezler, yaşamını kendi ev ortamında veya ailesiyle birlikte sürdüren engelli bireylerin, yaşam kalitelerini arttırmak amacıyla psikolojik, sosyal ve sağlık ihtiyaçlarının karşılanmasında yardımcı olabilecek, ayrıca boş zamanlarını değerlendirmelerinde de katkıda bulunabilecek çeşitli aktivitelerin gerçekleştirildiği kuruluşlardır. Ayrıca, engelli bireylerin ve ailelerinin desteklenmesi, uzun dönemli yatılı kurum bakım hizmetleri ihtiyacını azaltmayı da hedefleyen, engelli bakımında öncelikli olarak sunulması öngörülen hizmetlerdir.

Bakanlığımız bünyesinde, gündüz hizmet modeli uygulanmakta ve bu merkezler ile hizmet alan engelli birey sayısının artırılması hedeflenmektedir. 2021 yılı Kasım ayı itibarıyla Bakanlığımıza bağlı 25 müstakil, 104 kuruluşa bağlı olmak üzere toplam 129 engelli bireylere yönelik hizmet veren gündüz bakım merkezi bulunmaktadır. Bu merkezlerde 1.159 engelli birey ve ailesi aktif hizmet almaktadır.

Bu hizmet modelinin Bakanlığımız yanı sıra belediyeler ve sivil toplum kuruluşlarınca standartları belirlenmiş şekilde yürütülebilmesine ihtiyaç bulunmaktadır. Türkiye’de halihazırda belediyeler bünyesinde 66 merkezde 114.209 kayıtlı engelli birey bulunmakta, 95.038 engelli birey aktif hizmet almaktadır. Bu merkezlerin ülke çapında yaygınlaştırılması ve sayılarının artırılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

REHBERE İLİŞKİN AÇIKLAMA

- Bu rehber, örnek bir gündüz hizmet merkezine ilişkin yapılanma ve işleyiş sürecini içermekte olup gündüz hizmet merkezi açmak amacıyla olan kurum ve kuruluşlara örnek teşkil etmeyi hedeflemektedir.
- Bu rehberin hazırlanmasındaki temel amaç, ideal bir gündüz hizmet merkezine ilişkin fikir vermek, bir gündüz hizmet merkezinin tasarlanmasına yardımcı olmaktır.
- Bu rehber İl Müdürlüklerimizin yanı sıra, engelli bireylere yönelik gündüz hizmet merkezi açma amacıyla olan **belediyeler, STK'lar ve ilgili diğer kurum ve kuruluşların** da yararlanması amacıyla hazırlanmıştır.
- Rehberdeki merkez tasarımı **en geniş anlamıyla** değerlendirilmiştir. Gündüz bakım ve rehabilitasyon birimi ile ihtiyaca ve kaynağa göre belirlenmiş atölyeler, engelli bireylere yönelik bir gündüz hizmet merkezinde yer alması **zorunlu** birimlerdir. Diğer birimler ise kurum ve kuruluşların fiziki, mali ve insan kaynağı kapasitesine göre belirlenebilir.
- Rehberde sunulan fikirler ideal olana hizmet etmekle birlikte çeşitli kurum ve kuruluşlar tarafından verilecek hizmetler; yerel ihtiyaçlara, o kuruluşun hizmet kapasitesine, insan kaynağına, mali ve fiziki olanaklarına göre belirlenebilmekte ve aynı oranda farklılaşabilmektedir. Bu nedenle rehberdeki öneriler, hizmeti sunacak kurum tarafından değerlendirilerek uygulanabilir.
- Gündüz hizmet merkezlerinde diğer kurum ve kuruluşlar tarafından verilen hizmetlerle bir çakışma olması, merkezin olanaklarının yeterli olması halinde bir sorun teşkil etmeyecektir. Nitekim Bakanlığımız ve Milli Eğitim Bakanlığınca sunulan bazı hizmetler hâlihazırda STK'lar, belediyeler ve diğer bazı kamu kurum ve kuruluşları tarafından da sunulabilmektedir. Burada hizmetin yerelde engelli bireylere ve ailelerine en yakın yerde sunulması, erişilebilirliğinin kolaylaştırılması ve ihtiyaca göre tasarlanmış olması önem taşımaktadır.

Engelli Bireylere Yönelik Gündüz Yaşam Merkezi Nedir?

Engelli bireylerin yaşam kalitesinin arttırılması ve sosyal hayata aktif katılımlarına katkı sağlanması amacıyla engelli bireyler ile ailelerine sunulacak eğitim, rehberlik ve danışmanlık hizmeti, psiko-sosyal rehabilitasyon hizmeti, gündüz bakım ve rehabilitasyon hizmetlerini tam gün, yarım gün veya seanslı olarak sunan sosyal hizmet kuruluşlarıdır.

Engelli Bireylere Yönelik Gündüz Hizmet Merkezleri 2 temel işleve sahiptir:

1. Engelli bireylerin toplumsal yaşama katılımlarını ve bağımsız yaşama becerilerinin artırılmasını desteklemek,
2. Engelli bireye sahip ailelere gündelik yaşamda engelli bireyi dışındaki diğer meşguliyetlerine zaman ayırabilmesi imkânını sağlamak.

Engelli Bireylere Yönelik Gündüz Hizmet Merkezlerinin 4 temel amacı vardır:

1. Engelli bireyler ve ailelerinin bakım, psiko-sosyal rehabilitasyon, eğitim ve danışmanlık gereksinimlerini belirleyerek gerekli programlardan yararlanmalarını sağlar.
2. Engelli bireyler ve ailelerine yönelik bakım, psiko-sosyal rehabilitasyon, eğitim ve danışmanlık hizmetleri tam zamanlı, yarı zamanlı veya seanslı verilir.
3. Merkezden yararlanan her engelli birey ve aile, bakım, psiko-sosyal rehabilitasyon, eğitim ve danışmanlık programları çerçevesinde izlenir.
4. Merkez personeli, bilimsel uygulamalar çerçevesinde sürekli eğitimle desteklenerek yeni yöntem ve uygulamalar konusunda bilgilendirilir.

Merkezde Hizmet İşleyişi

- Merkeze, engelli bireyin kendisi, ailesi ya da yasal temsilcisi başvuru yapabilir.
- Resmi kurumlar aracılığıyla gündüz hizmetlerine gereksinim duyan engelli birey ve aileleri yönlendirilebilir.

- Merkezden hizmet alma talebinde bulunan engelli birey ve ailesine ilişkin merkezde görev yapan sosyal çalışmacı tarafından sosyal inceleme raporu düzenlenir.
- Sosyal inceleme sonucuna göre başvurular Vaka Yönetim Birimine/Koordinasyon ve Değerlendirme Kuruluna yönlendirilir.
- Vaka Yönetim Birimi/Koordinasyon ve Değerlendirme Kurulu, engelli bireyi değerlendirmek ve söz konusu engelli bireye ilişkin çalışmalarını planlamak üzere ilgili meslek personeline yönlendirir. Vaka yöneticisi olarak ifade edilen ilgili meslek personeli, engelli birey ve ailesinden sorumlu olup diğer birimler ve Vaka Yönetim Birimi/Koordinasyon ve Değerlendirme Kurulu arasında koordinasyonu ve iletişimi sağlar.
- Yapılan değerlendirme sonucunda engelli bireyin ve ailesinin gereksinim duyduğu alanlardan uygun olan bakım, psiko-sosyal rehabilitasyon, eğitim ve danışmanlık hizmetleri belirlenir.
- Belirlenen gereksinimler doğrultusunda her engelli birey ve ailesi için bireysel program hazırlanır.
- Hazırlanan bireysel program ilgili birime (Psiko-sosyal Rehabilitasyon Birimi, Gündüz Bakım Birimi, Aile Destek Birimi) aktarılır.
- Engelli bireyler, bireysel programları doğrultusunda gündüz hizmetlerinden yararlandırılır.
- Engelli bireyler, bireysel ihtiyaçları ve yaşları göz önünde bulundurularak 0-6 yaş Bakım ve Eğitim Biriminden, atölyelerden, gündüz bakım hizmetleri ile eğitime destek hizmetlerinden hizmet alır.
- Eğitim-danışmanlık talebi ve gereksinimi bulunan aileler Aile Destek Biriminin belirlediği program çerçevesinde hizmetlerden yararlandırılır.
- Engelli bireyler kendileri için oluşturulan programlar doğrultusunda izlenir ve gelişimleri değerlendirilir.
- Engelli birey ve ailesinin isteği doğrultusunda ya da Vaka Yönetim Birimince/ Koordinasyon ve Değerlendirme Kurulunca gündüz hizmetlerinden gerekli desteği aldığı ya da verilen hizmetlerin yarar sağlamadığı değerlendirilen engelli bireylerin merkezle ilişkileri sonlandırılabilir.

MERKEZİN BİRİMLERİ

Merkezde 7 birim koordine şekilde görev yapmaktadır:

- Kabul, Danışma, Bilgilendirme ve Yönlendirme Birimi
- Vaka Yönetim Birimi/Koordinasyon ve Değerlendirme Kurulu
- Psiko-Sosyal Rehabilitasyon Birimi
- Gündüz Bakım Birimi
- 0-6 Yaş Bakım ve Eğitim Birimi
- Aile Destek Birimi
- Sağlık Birimi

Kabul, Danışma, Bilgilendirme ve Yönlendirme Birimi

Engelli birey ve ailelerini merkezde ilk olarak bu birim karşılar. Engelli birey ve ailelerinin isteklerini, durumlarını, merkezden beklentilerini değerlendirerek gerekli bilgilendirmeyi sağladıktan sonra kabulünü gerçekleştirerek ilgili diğer birimlere yönlendirir.

Engelli birey ve ailesinin talepte bulunduğu hizmetin Merkezde karşılanamaması durumunda ilgili yerlere yönlendirir.

Bu birimde hazırlanan ve engelli birey ile ailesine ilişkin bilgilerin yer aldığı dosya Vaka Yönetim Birimine/Koordinasyon ve Değerlendirme Kuruluna iletilir. Bu dosyada engelli bireyin demografik durumuna ilişkin bilgiler, ÇÖZGER raporu, engelli sağlık kurulu raporu, engel durumu, eğitime devam durumu, başka hangi tür hizmetlerden yararlandığı, ailenin demografik bilgileri vb. bilgiler yer alır.

Vaka Yönetim Birimi/ Koordinasyon ve Değerlendirme Kurulu

Merkezde, engelli birey ve ailesinin ihtiyaç duyduğu bakım ve rehabilitasyon hizmetlerini karşılamak için gereken hizmetleri ve programları belirleyen, planlayan, uygulatan ve koordine eden birimdir.

Dosyası bu birime iletilen engelli birey ve ailesine ilişkin sosyal inceleme yapılarak belirlenen ihtiyaçları doğrultusunda Merkezde hangi hizmetlerden yararlanabileceği belirlenir.

Engelli bireyin bireysel programı düzenlenir. Bu program çerçevesinde hangi hizmetlerden ne kadar süre yararlanması gerektiği tespit edilir.

İlgili diğer birimlere yönlendirilerek hizmetlerden yararlanan engelli bireyin takibi ve izlemesi ilgili birimlerden istenen raporlar aracılığıyla yapılır.

Belirli sürelerde hazırlanan raporlar çerçevesinde engelli bireyin durumuna ilişkin değerlendirme gerçekleştirilir.

Bu değerlendirmeler sonucunda; engelli bireyin hizmetlerden yararlandırılmasının devamına, başka bir hizmet türüne geçişine ya da hizmetin sonlandırılmasına karar verilir.

Sosyal inceleme sonucunda ailenin ihtiyaçları da tespit edilerek gerek duyulması durumunda Aile Destek Birimine yönlendirilir ve ailenin rehberlik, danışma ve bilgilendirme hizmetlerinden yararlandırılması sağlanır.

Vaka Yönetim Biriminde/Koordinasyon ve Değerlendirme Kurulunda her engelli birey ve ailesinden bir meslek personeli sorumlu olup diğer birimler ve Vaka Yönetim Birimi/Koordinasyon ve Değerlendirme Kurulu arasında koordinasyonu ve iletişimi sağlar.

Psiko-Sosyal Rehabilitasyon Birimi

Merkezde, engelliliğin etkilerini mümkün olan en az düzeye indirmeyi ve engelli bireyin yaşamını bağımsız bir şekilde sürdürebilmesini sağlamayı amaçlayan fiziksel, sosyal, zihinsel becerilerini geliştirmeye yönelik hizmetlerin verilmesini sağlayan uygulayıcı birimdir.

Bu birimde bireysel ya da grup eğitim odaları (fizyoterapi birimi, işitme engelli bireyler eğitim odası, görme engelli bireyler eğitim odası, zihinsel engelli bireyler eğitim odası, dil ve konuşma bozukluğu olan bireyler eğitim odası, özel öğrenme güçlüğü olan bireyler eğitim odası, yaygın gelişimsel bozukluğu olan bireyler eğitim odası), uygulama evi, duyu bütünleme odası, gözlem odası, kütüphane, sesli kütüphane ve okuma salonu, atölyeler (el sanatları atölyesi, müzik atölyesi, spor atölyesi, drama atölyesi, mutfak atölyesi, edebiyat ve çizgi atölyesi, örgün eğitim destek atölyesi, bilim atölyesi, dans ve hareket atölyesi, bilgisayar atölyesi, geri dönüşüm atölyesi, ahşap oyuncak yapım atölyesi, tarım atölyesi, hipoterapi) yer alır.

Birime bağlı her engelli bireyin yararlandığı eğitim, rehabilitasyon ve atölye hizmetlerine ilişkin düzenli aralıklarla hazırlanan rapor Vaka Yönetim Birimindeki/Koordinasyon ve Değerlendirme Kurulundaki ilgili meslek personeline iletilir. İlgili rapor verilen hizmetin verimlilik ve etkinliğine ilişkin değerlendirmeler ile önerileri de içerir.

Vaka Yönetim Birimi/Koordinasyon ve Değerlendirme Kurulu bu raporlar doğrultusunda değerlendirmesini yaparak bireysel programını gözden geçirir.

Bu birim, verilen eğitimler ve atölyeler dışında engelli bireylerin üretimlerinin ve performanslarının sunumu ile merkez dışı geziler, etkinlikler ve sosyal faaliyetler organize etme çalışmalarını da yürütür.

Gündüz Bakım Birimi

Bakım ihtiyacı olan engelli bireyin bakım gereksinimlerinin karşılandığı uygulayıcı birimdir.

Engelli bireyin bireysel programında, Vaka Yönetim Birimince/Koordinasyon ve Değerlendirme Kurulunca belirlenen bakım ihtiyacı olması durumunda gerekli bakım desteği bu birimde yürütülmektedir.

Bu destek, ağırlıklı olarak kişisel bakım hizmetlerini kapsamaktadır. Gerek duyulması halinde engelli bireyin ailesine de günlük yaşamda engelli bireyin bakımı konusunda bilgilendirme yapılması için engelli bireyin izleme raporuna işlenerek Vaka Yönetim Birimince/Koordinasyon ve Değerlendirme Kurulunca aile destek birimine yönlendirilmesi sağlanır.

Birime bağlı her engelli bireyin yararlandığı bakım hizmetine ilişkin düzenli aralıklarla hazırlanan rapor Vaka Yönetim Birimindeki/Koordinasyon ve Değerlendirme Kurulundaki ilgili meslek personeline iletilir. İlgili rapor, verilen hizmetin verimlilik ve etkinliğine ilişkin değerlendirmeler ile önerileri de içerir. Vaka Yönetim Birimi/Koordinasyon ve Değerlendirme Kurulu bu raporlar doğrultusunda değerlendirmesini yaparak bireysel programını gözden geçirir.

0-6 Yaş Bakım ve Eğitim Birimi

Okul öncesi dönemde kaynaştırma eğitiminden yararlanamayan ya da ailenin tercihinin ve ihtiyacına göre tüm gün/yarım gün/saatlik bakım ve eğitim hizmetinden yararlanması gereken 0-6 yaş engelli çocuklara bakım ve eğitim hizmeti verilen birimdir.

Bu birimde oluşturulan etkinlik ve oyun odalarında engelli çocukların psikolojik ve sosyal gelişimlerini destekleyici eğitim programları ve çeşitli etkinlikler yapılır.

Birime bağlı her engelli bireyin yararlandığı hizmete ilişkin dzenli aralıklarla hazırlanan rapor Vaka Yönetim Birimindeki/Koordinasyon ve Değerlendirme Kurulundaki ilgili meslek personeline iletilir. İlgili rapor, verilen hizmetin verimlilik ve etkinliğine ilişkin değerlendirmeler ile önerileri de içerir. Vaka Yönetim Birimi/Koordinasyon ve Değerlendirme Kurulu bu raporlar doğrultusunda değerlendirmesini yaparak engelli bireyin bireysel programını gözden geçirir.

Aile Destek Birimi

Merkezden hizmet alan engelli bireye sahip ailelere, engelli bireyin bakımı, rehabilitasyonu ve gereksinim duyduğu diğer konularda bilgilendirme ve danışmanlık hizmetleri sunulan birimdir.

Birimde, merkezden hizmet alan ailelere yönelik toplu eğitimler, seminerler yapılabileceği gibi aile ile psikolog görüşmeleri de dâhil olmak üzere özel çalışmalar yapılabilir.

Aile Destek Biriminde, çeşitli alanlarda aileye bilgilendirme ve danışmanlık hizmetleri verilir. Aileye yönelik psikolojik destek, engelli bireylere sunulan bakım ve rehabilitasyon hizmetlerine ilişkin bilgilendirme, aile katılımını sağlamak ve rehabilitasyonun evde devamına yönelik hizmetler, engelli bireylerin hakları ve diğer kurumlarda verilen hizmetlere ilişkin bilgilendirmeler bu kapsamdadır.

Her engelli bireyin ailesinin yararlandığı aile bilgilendirme ve danışmanlık hizmetine ilişkin dzenli aralıklarla hazırlanan rapor Vaka Yönetim Birimindeki/Koordinasyon ve Değerlendirme Kurulundaki ilgili meslek personeline iletilir. İlgili rapor, verilen hizmetin verimlilik ve etkinliğine ilişkin değerlendirmeler ile önerileri de içerir. Vaka Yönetim Birimi/Koordinasyon ve Değerlendirme Kurulu bu raporlar doğrultusunda değerlendirmesini yaparak engelli bireyin bireysel programını gözden geçirir.

Sağlık Birimi

Merkezden hizmet alan engelli bireyler ile hizmet veren personelin sağlık durumlarını izlemek üzere görevlendirilen hekim ve hemşirenin görev yaptığı birimdir. Revir biriminde koruyucu tıbbi hizmetin yanısıra ilkyardımlar ve eğitim hizmetleri de verilebilir.

Kurum personeli ile merkezden hizmet alan engelli bireylere yönelik ilkyardımlar, acil müdahale ve koruyucu sağlık hizmetleri ile gereksinim duyulan durumlarda sağlık kuruluşlarına yönlendirme bu birim tarafından yürütülür.

MERKEZDEN YARARLANAN ENGEL GRUPLARI

Merkezden 0-6 yaş, 7-12 yaş, 13-18 yaş ve 18+ yaş aralığında;

- Yaygın gelişimsel bozukluğu olan bireyler (otizm, asperger vb.),
- Zihinsel engelliler,
- İşitme engelliler,
- Dil ve konuşma bozukluğu olan bireyler,
- Görme engelliler,
- Ortopedik engelliler,
- Ruhsal duygusal engelliler,
- Çoklu engeli olan bireyler,
- Diğer engelli bireyler yararlanacaktır.

0-18 yaş aralığında olan engelli çocuklar için “Çocuklar İçin Özel Gereksinim Değerlendirme Raporu (ÇÖZGER)”, çocuğun bakımını üstlenen kişinin başvuru dilekçesi ile ÇÖZGER düzenlemeye yetkili hastaneye başvuru yapılarak alınmaktadır. Gündüz yaşam merkezlerine yetkili sağlık kuruluşlarından alınan ÇÖZGER ile başvurulabilir.

ÇÖZGER’de engel kavramı ya da oranı belirtilmeksizin çocukların “özel gereksinim” düzeyleri belirlenmektedir. “Özel gereksinim düzeyleri” belirli engel oranı aralıklarına denk gelmektedir.

Özel Gereksinim Düzeyi	Engel Oranı Aralığı
Özel Gereksinimi Vardır ÖGV	20-39
Hafif Düzeyde ÖGV	40-49
Orta Düzeyde ÖGV	50-59
İleri Düzeyde ÖGV	60-69
Çok İleri Düzeyde ÖGV	70-79
Belirgin Özel Gereksinimi Vardır	80-89
Özel Koşul Gereksinimi Vardır	90-99

18+ yaş engelli bireyler için “Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik” kapsamında “erişkinler için sağlık kurulu raporu” alınarak başvuruda bulunulabilir.

Engelli bireylerin bireysel programı ve ilgili uzmanın görüşü doğrultusunda bakım, rehabilitasyon ve eğitim desteği ihtiyacına ve merkezin fiziksel koşullarına göre engelli bireylerin grupları ve grup sayıları farklılaşabilir.

Ancak;

0-6 yaş Bakım ve Eğitim Biriminde;

- Zorunlu haller dışında öncelikle aynı tür yetersizliği olan bireyler aynı sınıfta olacak şekilde planlama yapılacaktır.
- Sınıf mevcutları en fazla 5 öğrenciden oluşacaktır.

Eğitim odalarında;

- Grup eğitimlerinde aynı tür yetersizliği olan çocuklar aynı sınıfta olacak şekilde planlama yapılacaktır.
- 0-6 yaş, 7-12 yaş, 13-18 yaş, 18+ yaş olmak üzere yaş grupları ayrılacaktır.
- Engelli bireylerin bakım, rehabilitasyon ve eğitim desteği ihtiyacına ve merkezin fiziksel koşullarına göre grup sayıları farklılaşabilir.
- Bireysel programı ve ilgili uzmanın görüşü doğrultusunda engelli bireylerin grupları ve sayıları değiştirilebilir.

Gündüz bakım grup etkinlik odalarında;

- 0-6 yaş, 7-12 yaş, 13-18 yaş ve 18+yaş olmak üzere yaş grupları ayrılacaktır.
- Zorunlu haller dışında öncelikle aynı tür yetersizliği olan çocuklar aynı sınıfta olacak şekilde planlama yapılacaktır.

Atölyelerde;

Merkezin fiziki kapasitesi, atölye sayısı ve çeşidi, engelli bireylerin gereksinimleri ve talepleri doğrultusunda atölyelerden yararlanan engelli birey sayısı farklılaşabilir.

PERSONEL

**Merkezin büyüklüğüne, birim ve atölye sayısına/türüne göre
İstihdam edilecek meslek grupları**

Fizyoterapist	Sosyal Çalışmacı	Hemşire	Ergoterapist	Dil ve Konuşma Terapisti
Çocuk Gelişim Uzmanı	Çocuk Eğiticisi	Diyetisyen	Sınıf Öğretmeni	Özel Eğitim Öğretmeni
Anaokulu Öğretmeni	Okul Öncesi Öğretmeni	Aile Danışmanı	Sosyolog	Atölye Öğretmenleri/ Usta Öğreticiler
		Psikolog		Bakıcı Personel

Personel istihdamında;

- Engellilik alanında görev yapabilecek niteliklere sahip olanlar arasından tercihen alanında deneyimli olan bireylerden seçilmelidir.
- Ekip çalışmasına yatkın bireyler tercih edilmelidir.
- Meslek unvanının gerektirdiği mezuniyete sahip olunmalıdır.
- Sertifika ile görev yapabilecek meslek gruplarının geçerli sertifikası bulunmalıdır.
- Atölyelerde görev yapacak usta öğretici/öğretmenlerin engelli bireylerle çalışabilecek niteliğe sahip olması gerekmektedir.
- 0-6 yaş Bakım ve Eğitim Biriminde her 2 engelli çocuk için en az 1 mesleki personel görevlendirilecektir.

Mesleki personel

- Sorumlu olduğu bireye ilişkin bakım ve rehabilitasyon planını çıkarır.
- Mesleki yeterlilikleri doğrultusunda engelli ile çalışır.
- Sorumlu olduğu engelli bireyin katıldığı etkinliklerin sergilenmesini sağlar.
- Vaka Yönetim Birimine/Koordinasyon ve Değerlendirme Kuruluna rapor sunar.
- Aileye bilgilendirme, danışmanlık hizmeti verir. Ailenin aile eğitim programlarına katılımını sağlar.

Mesleki Personelin Görevleri

Sosyal çalışmacı;

- Merkezde bulunan engelli bireyler ve aileleri ile sosyal hizmetin yöntem ve tekniklerini kullanarak mesleki çalışmalar yapar.
- Hizmet verdiği engelli bireylerin ve ailelerin gelişimlerini izler ve kaydeder.
- Aile danışmanlığı programlarında yer alır, uygulamalara katılır.

Çocuk gelişim uzmanı;

- Merkezde bulunan ve müracaat eden engelli bireylerle ilgili çocuk gelişim ve eğitiminin yöntem ve tekniklerini kullanarak gelişimlerini değerlendirir, izler, mevcut performans düzeyini belirler, buna uygun bireysel, grup ve ev eğitim programları hazırlar ve uygular.
- Programların uygulanmasını denetler ve programa uygun çevre düzenlemesi yapar.
- Hizmet verdiği engelli bireylerin gelişimlerini izler ve kaydeder.

Çocuk eğitici;

- Kuruluşta sorumluluğu altında bulunan engelli bireylere yönelik programların uygulanmasında mesleki personele yardımcı olur.
- Sorumlu olduğu grubun bakım, temizlik ve düzeninin sağlanmasına yardımcı olur.

Merkezlerde bulunan engelli bireylerin öz bakım ve temel beceri ve davranışları kazanmasına ve uygulamasına yardımcı olur.

Diyetisyen;

- Mutfak, yemekhane ve gıda hizmetlerinin sağlıklı şekilde yürütülmesini sağlar.
- Engelli bireylerin beslenmesine ilişkin beslenme programlarının hazırlanmasını ve uygulanmasını sağlar.

Psikolog;

- Merkezde bulunan ve müracaat eden engelli bireylerin psikolojik tanısına yönelik olarak çeşitli gözlem ve görüşme tekniklerini kullanarak ölçme değerlendirmelerini yapar; duygusal, davranışsal sorunlarına yönelik ölçme ve değerlendirmelerini yaparak çözümüne yönelik programlar hazırlar, uygular, uygulanmasını takip eder.
- Merkeze devam eden engelli bireylerin ailelerine, gerekli görülürse yakınlarına yönelik psikolojik yardım ve destek programları, bireysel veya grup terapileri uygular.
- Aile danışmanlığı programlarında yer alır ve uygulamaya katılır.

Özel eğitim öğretmeni;

- Merkezde bulunan ve müracaat eden engelli bireylerle ilgili özel eğitim yöntem ve tekniklerini kullanarak değerlendirmelerini yapar, izler, mevcut performans düzeyini belirler, buna uygun bireysel, grup ve ev eğitim programları hazırlar, geliştirir, uygular, uygulanmasını denetler.
- Hizmet verdiği engelli bireylerin gelişimlerini izler ve kaydeder.

Fizyoterapist;

- Uzman doktor tarafından görülerek tedavi endikasyonu saptanmış engelli bireylere fizik tedavi yöntemlerini ve tıbbi egzersizleri uygular.
- Engelli bireylerin kazalardan korunmaları için gerekli güvenlik önlemlerini alır.
- Fizik tedavi ve rehabilitasyona alınan engelli bireylerin gelişimlerini takip ederek kaydeder.

Hemşire;

- Tanı almış engelli bireylerin merkezde buldukları süre içerisinde ilaçlarının kullanılmasını sağlar, acil durumlarda enjeksiyon ve pansuman yapar.
- Acil durumlarda merkezde ilkyardım hizmeti yapar.
- Merkezde fizyoterapistin talimatları doğrultusunda fizyoterapiste yardım eder.

Dil ve konuşma terapisti;

- Dil ve konuşma güçlüğü yaşayan bireylere yönelik bozuklukların tespit edilmesi ve rehabilitasyonuna ilişkin çalışmalar yapar.
- Hizmet verdiği engelli bireylerin gelişimlerini izler ve kaydeder.

Ergoterapist;

- Ergoterapi desteğine ihtiyacı olan engelli bireylere yönelik bağımlılık düzeylerini en az seviyeye indirmek ve yaşam kalitelerini artırmak amacıyla bireysel programları çerçevesinde rehabilitasyon programları uygular.
- Hizmet verdiği engelli bireylerin gelişimlerini izler ve kaydeder.

Anaokulu öğretmeni/okul öncesi öğretmeni;

- 0-6 yaş aralığında merkezden hizmet alan engelli bireylerin sosyal, duyuşsal ve zihinsel yönden gelişmelerini sağlayıcı bireysel ya da grup programları düzenler ve uygular.
- Hizmet verdiği engelli bireylerin gelişimlerini izler ve kaydeder.

Sınıf öğretmeni;

- Merkezde sorumlu olduğu engelli bireylere çeşitli bilgi, beceri ve tutumları kazandırmak üzere eğitim programı hazırlar ve uygular.
- Hizmet verdiği engelli bireylerin gelişimlerini izler ve kaydeder.

Aile danışmanı;

- Engelli birey ve ailesi açısından aile içi iletişimi güçlendirmek ve engelli hakları konusunda bilgilendirmek amacıyla engelli birey ve ailesine yönelik programlar hazırlar ve uygular.
- Hizmet verdiği engelli bireylerin gelişimlerini izler ve kaydeder.

Sosyolog;

- Merkezden hizmet alan ve alma ihtiyacı bulunan engelli birey ve ailelerle ilgili veri toplar. Verileri analiz ederek raporlaştırır.
- Merkezden hizmet alan engelli birey ve ailelerinin sorunlarını ve ihtiyaçlarını belirleyerek giderilmesine yönelik çözüm yollarını araştırır.
- Merkezden hizmet alan engelli birey ve ailelerine istatistiksel analizler yapar.

- ÇÖZGER için sağlık kuruluşlarına başvuran veya gelişimsel taramalar sonucunda gelişimsel risk bulunan çocukların ailelerinin merkeze yönlendirilmesi sağlanmalıdır.
- MEB Rehberlik ve Araştırma Merkezlerine başvuran ve okullara devam eden engelli bireylerin ve ailelerinin merkezlere yönlendirilmesi sağlanabilir.
- Özel kreş ve gündüz bakımevlerine başvuran engelli çocukların ailelerinin merkeze yönlendirilmesi sağlanabilir.
- Gündüz hizmeti almak üzere yerel yönetimlere başvuranlar merkezlere yönlendirilebilir.
- Merkezin fiziksel kapasitesi ve uygun yeterliliği olmaması durumunda merkezden alınamayacak hizmetler için İl Sağlık Müdürlükleri, İl Milli Eğitim Müdürlükleri, Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri, İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri, üniversiteler ve ilgili sivil toplum kuruluşları ve yerel yönetimlerle işbirliği yapılarak programlar oluşturulabilir.
- Merkeze başvuran ya da hizmet almakta olan engelli bireyler ve aileleri ilgili bakanlıkların/kurumların/kuruluşların var olan merkezlerinden yararlandırılmak üzere de yönlendirilebilir ve bu birimlerle işbirliği çalışmaları gerçekleştirilebilir (Aile Sağlığı Merkezleri, Toplum Ruh Sağlığı Merkezleri, Sağlıklı Hayat Merkezleri, Rehberlik ve Araştırma Merkezleri, Gençlik Merkezleri, Özel Kreş ve Gündüz bakımevleri vb.)

MERKEZİN TEMEL FİZİKSEL STANDARTLARI

- Gündüz yaşam merkezi yapılmadan önce arsa seçimi yapılırken gerekli sondaj çalışmaları yapılarak zemin etüt raporlarına göre statik, mimari, yalıtım, izolasyon ve drenaj yönünden sorun çıkarmayacak zeminler seçilmelidir.
- Gündüz yaşam merkezi konumu farklı engel gruplarında yer alan engelli bireylerin kolayca ulaşabileceği bir şekilde şehir merkezlerinde ya da servis olanağı ile ulaşım sağlanabilecek bir konumda olmalıdır. Tercihen müstakil ve bahçeli olmalıdır.
- Merkezde engelli bireylere ilişkin mekânlar yeterince geniş ve gün ışığı alacak şekilde tasarlanmalıdır.
- Hissedilebilir yürüme yüzeyi işaretleri bahçe girişinden idari bina danışma bankosuna kadar yapılmalıdır. Danışma bankosunun olmadığı yerlerde hissedilebilir yürüme yüzeyi işaretleri katlardaki tanıtıcı Braille levhaların önüne kadar olmalıdır.

- İş sağlığı ve güvenliği açısından yangına karşı uyarıcı ve önleyici tedbirler alınmalı, yangın kaçış kapıları kilitsiz dışarı açılacak şekilde tasarlanmalıdır.
- Engelli WC'leri tekerlekli sandalyenin dönebileceği 150 cm çapında dairesel bir alana sahip olacak biçimde geniş olmalı ve duvar kenarlarında korkuluk bulunmalıdır.
- Koridor genişlikleri minimum 150 cm olup koridorlarda 70 cm ve 90 cm yükseklikte olmak üzere çift düzey tutamak, merdivenlerde çift düzey korkuluk yapılmalıdır.
- Kapı genişlikleri minimum 90 olacak şekilde tasarlanmalıdır.
- Engelli rampaları eğimleri engelli bireyleri zorlamayacak şekilde erişilebilirlik standartlarına uygun olarak tasarlanmalıdır.
- Asansör kontrol panellerinin önünde, merdiven başlarında ve sonlarında hissedilebilir yürüme yüzeyi Engelli Bireylere Yönelik Gündüz Merkezi Modeli Fiziksel Mekânlar
- Merkezde kullanılacak camların kırılmaz malzemeden olması sağlanmalıdır.
- Halihazırda kuruluş binası bulunmaması halinde kiralanacak binalarda bu kriterler göz önüne alınarak kiralanmalıdır.
- Erişilebilirlik standartlarına uygun olarak standartlar düzenlenmelidir.

Engelli Bireylere Yönelik Aktif Yaşam Merkezi Modeli				
Fiziksel Mekânlar				
Mahal	Tanım	Mekan Sayısı	Alan (M2)	Toplam Alan (m2)
A. Atölyeler				
Müzik Atölyesi	Zemini seramik kaymaz döşeme kaplaması yapılacak olup, müzik aletlerinin konulabileceği raflar olmalıdır. Atölyelerin gün ışığı alabilmesi önemlidir. Bodrum katta yapılamaz.	1	25	25
Drama Atölyesi	Drama Atölyesi	1	50	50
El sanatları Atölyesi	Terch edilen el sanatları türüne göre uygun düzenleme yapılır. Zemini seramik kaymaz döşeme kaplaması yapılacak olup, atölyenin içinde en az bir adet lavabo bulunmalıdır. Atölyelerin gün ışığı alabilmesi önemlidir. Bodrum katta yapılamaz.	1	25	25
Mutfak Atölyesi	Zemini seramik kaymaz döşeme kaplaması yapılacak olup atölyenin içinde en az mutfak eviye tezgah ,mutfak dolapları ve pişirme bölümü bulunmalıdır.Bodrum katta yapılamaz.	1	25	25
Bilim Atölyesi	Bilim Atölyesi	1	25	25
Bilgisayar Atölyesi	Bilgisayar Atölyesi	1	50	50
Dans ve Hareket Atölyesi	Dans Atölyesi	1	40	40
Edebiyat ve Çizgi Atölyesi	Edebiyat ve Çizgi Atölyesi	1	20	20
Bilim Atölyesi	Bilim Atölyesi	1	25	25
Ahşap Oyuncak Yapımı Atölyesi	Ahşap Oyuncak Yapımı Atölyesi	1	25	25
Geri Dönüşüm Atölyesi	Geri Dönüşüm Atölyesi	1	25	25
Uygulama Evi	İçinde salon, yatak odası, mutfak ve banyodan oluşan bölüm olacaktır.Zemini seramik kaymaz döşeme kaplaması yapılacak olup gün ışığı alabilmesi önemlidir. Bodrum katta yapılamaz.	1	60	60

B. Eğitim Odaları (Bireysel ve/veya Grup)				
Fizyoterapi Ünitesi	Bedensel Engelli Bireyler Destek Eğitim Salonu	1	50	50
İşitme Engelli Eğitim Odası	İşitme Engelli Eğitim Odası	2	20	40
Görme Engelli Eğitim Odası	Görme Engelli Eğitim Odası	2	20	40
Dil ve Konuşma Güçlüğü Eğitim Odası	Dil ve Konuşma Güçlüğü Eğitim Odası	2	20	40
Zihinsel Engelli Eğitim Odası	Zihinsel Engelli Eğitim Odası	2	20	40
Özel Öğrenme Güçlüğü Eğitim Odası	Özel Öğrenme Güçlüğü Eğitim Odası	2	20	40
Yaygın Gelişimsel Bozukluklar Eğitim Odası	Yaygın Gelişimsel Bozukluklar Eğitim Odası	2	20	40
B.1 Diğer Mahaller				
Duyu Bütünleme Ünitesi	Duyu Bütünleme Ünitesi	1	20	20
Psikolog Odası (görüşme odası)	Psikolog odası (görüşme odası)	1	20	20
Aile Görüşme Odası	Aile görüşme odası	1	20	20
Gözlem Odası	Gözlem odası	1	20	20
Kütüphane, Sesli Kütüphane ve Okuma Salonu Ünitesi	Sürekli yayın ve kitapların olduğu bir kütüphane ve sesli kütüphane kısmı ile okuma bölümünden oluşur.	1	50	50
Örgün Eğitim Destek Atölyesi	Projeksiyon ve yazı tahtası olan 2 adet sınıf şeklinde tasarlanacaktır.	2	30	60
Hidroterapi Havuzu (havuz, kadın ve erkek soyunma, kadın erkek wc duş)	Hidroterapi Havuzu (havuz, kadın ve erkek soyunma, kadın erkek wc duş)	1	250	250
Spor Salonu	Masa tenisi, basket potası vb. spor mekanları tasarlanacaktır. Duvarlar belli bir kota kadar çarpma ve darbeye karşı uygun malzeme ile kaplanmalıdır	1	100	100
Çok Amaçlı Salon	Çok amaçlı olarak kullanılacak şekilde tasarlanmalıdır. Koltuklar sabit olmamalıdır. Sahne, fuaye, vestiyer, kulis ve wc bölümlerinden oluşmalıdır.	1	250	250
C. 0-6 Yaş Bakım ve Eğitim Birimi				
	Her grupta 4-5 çocuk olacak şekilde 4 grup. Merkezden ayrı olarak bağımsız bahçe ve bina girişi olmalıdır.			
0-6 Yaş Bakım ve Eğitim Birimi				
Etkinlik Odası		4	20	80
Oyun Odası		1	30	30
Uyku Odası		1	40	40
Mutfak/yemek Salonu		1	40	40
Tuvalet Banyo	Çocuk yaş grubuna uygun klozet, duş, alt değiştirme ünitesi bulunacaktır.	4	10	40
Tuvalet Banyo	Kadın ve erkek personel tuvaleti ve engelli/erişilebilir tuvalet	3	8	24

D. Gündüz Bakım Birimi				
0-6 Yaş Gündüz Bakım Grup Çalışma Odası (2 adet)				
Grup etkinlik odası	Günlük aktivite ve etkinlik odası	2	40	80
Uyku-dinlenme odası	Uyku ve dinlenme odası	2	40	80
Mutfak/yemek salonu	küçük bir mutfak köşesi, içinde ısıtıcı, mikrodalga ve yemek masası olacak	2	20	40
Lavabo WC Duş	İçinde duş, klozet, lavabo ve alt değiştirme ünitesi olacaktır.	2	12	24
Tuvalet Banyo	Çocuk yaş grubuna uygun klozet, duş, alt değiştirme ünitesi olacaktır.	4	10	40
Tuvalet Banyo	Kadın ve erkek personel tuvaleti ve engeli/erişilebilir tuvalet	3	8	24
7-12 Yaş Gündüzlü Bakım Grup Çalışma Odası (2 adet)				
Grup Etkinlik Odası	Günlük aktivite ve faaliyet odası	2	40	80
Uyku-dinlenme odası	dinlenme odası	2	40	80
Mutfak/yemek salonu	Küçük bir mutfak köşesi, içinde ısıtıcı, mikrodalga ve yemek masası olacaktır.	2	20	40
Lavabo WC Duş	İçinde duşu, klozeti, lavabosu ve alt değiştirme ünitesi olacaktır.	2	12	24
13-18 Yaş Gündüzlü Bakım Grup Çalışma Odası (2 adet)				
Grup etkinlik odası	Günlük aktivite ve etkinlik odası	2	40	80
Uyku-dinlenme odası	Dinlenme odası	2	40	80
Mutfak/yemek salonu	küçük bir mutfak köşesi, içinde ısıtıcı, mikrodalga ve yemek masası olacaktır.	2	20	40
Lavabo WC Duş	İçinde duşu, klozeti, lavabosu ve alt değiştirme ünitesi olacaktır.	2	12	24
E. İdare				
Rüzgarlık-Giriş Holü-Bekleme:	Giriş ve rüzgarlık kapısı, fotoselli ve temperli (kırılmaz) cam olarak düzenlenmelidir. İki kapı arasında en az 2.00m. mesafe bulunmalıdır. Danışma bankosu, giriş holünün bir parçasıdır. Rüzgarlıktan geçilerek binaya girildikten sonra danışma bankosu hemen görülecek şekilde, tercihen kapının tam karşısında olmalıdır. Danışma bankosunun bir bölümü engellilerin kullanımına uygun olarak yerden 85 cm. yükseklikte olmalıdır. Bu alanda ayrıca 4-5 kişilik küçük bir bekleme alanı düşünülecektir. Bekleme alanında tekerlekli sandalyelilerin bekleyeceği de düşünülmelidir.	1	50	50
Müdür Odası	Toplantı odası ile bağlantılı olacak ve odada müdür masası, yeteri kadar dolap ile ziyaretçi koltukları bulunacaktır.	1	30	30
Müdür Yrd.	Odada müdür yardımcısı masası, yeteri kadar dolap ile ziyaretçi koltukları bulunacaktır.	1	20	20
Kabul, Danışma, Bilgilendirme ve Yönlendirme Birimi	İçerisinde 2 adet masa, yeterli sayıda dolap ve ziyaretçi koltuğu bulunmalıdır.	1	20	20
Toplantı odası	8 kişinin toplanabileceği büyüklükte 1 masanın konulabileceği, müdür odasıyla ilişkili bir mekandır.	1	30	30
Öğretmenler/Eğitmenler Odası	Ders aralarında dinlenmek üzere içerisinde uygun oturma grupları bulunan dinlenme mekanı olarak tasarlanacaktır.	1	30	30
Sağlık Birimi	İçinde hemşire odası ve hemşire odasından geçişli bir müdahale odası bulunan iç içe 2 oda olarak tasarlanacaktır.	1	15	15
Bay-Bayan Mescit		2	20	40
Abdesthane		2	10	20
Personel Yemekhane	İçinde dağıtım mutfağı bulunan, personelin yemek ve dinlenme için kullanacağı alandır. Önünde balkon/teras olmalıdır.		80	80
Kafeterya	Kafeterya şeklinde tasarlanacaktır.	1	50	50

F. Teknik Birimler				
Arşiv		1	20	20
Teknik birim	Teknik birim (1-2 teknisyen ve bakım onarım aletleri, araç-gereçleri)	1	20	20
Temizlik personeli duş soyunma wc	Mutfakta ve teknik hizmetlerde çalışan yeterli sayıda personelin kullanacağı, bay ve bayan olarak 2adet düzenlenecek olup, içerisinde WC ve duş bulunmalıdır. Mutfak ile ilişkilendirilecektir	2	20	40
Temizlik Odası		1	20	20
Çamaşırhane		1	20	20
Depo	Çok amaçlı kullanmak üzere yapılacaktır.	3	20	60
Mutfak	Kurum yemek pişirme	1	50	50
Kadın-Erkek WC		2	15	30
Teshin Merkezi	Bölge ve iklim koşullarına uygun ısıtma sistemi için gerekli alan olup, içinde kaloriferli odası bulunacaktır.	1	40	40
Su Deposu	Kapasiteye endeksli olarak yapılacaktır.	1	16	16
Elektrik Pano Odası	Temiz hava ile ilişkilendirilecek olup, ıslak hacimlere yakın olmamalıdır. Pencere açılmıyor ise menfezli kapı yapılarak havalandırma sağlanmalıdır.	1	16	16
Sığınak	İlgili mevzuat doğrultusunda hazırlanacaktır. (kapasitesi 50'den az olan merkezlerde yapılması zorunlu değildir.)			
Asansör	Asansör İçerisine sedye girebilecek büyüklükte TS 9111 ve TS EN 81-70'e uygun olarak hazırlanacaktır. Asansörde sesli uyarı sistemi yapılmalıdır.	2	8	16
Yatay ve düşey sirkülasyon alanları (koridor, merdiven asansör vb.)	Sirkülasyon alanı toplam M ² ye endeksli olarak hesaplanacaktır.(toplam kapalı alanın %60-70'i kadar olabilir) Koridorlar engellilerin tekerlekli sandalye ile rahatça geçebileceği genişlikte (en az 2.00m. olmalıdır). Koridorlarda engellilerin tutunmaları için h=80 cm. yükseklikte duvara monteli küpeşte (tutunma barı) olmalıdır. Koridorlara da kalorifer peteği konulmalıdır.			
DIŞ MEKANLAR				
Tarımsal Atölyesi/Hobi Bahçesi		1	200	200
Hayvan Barınakları		1	50	50
Engelsiz Yaşam Parkı		1	400	400
Spor Sahası		1	1000	1000
0-6 Yaş Grubu için ayrı çocuk oyun alanı		1	200	200
Hipoterapi ünitesi merkez fiziksel koşulları ve merkezin olanakları uygunluğu durumunda yapılabilir.				

ÜNİTELER

Gündüz hizmet merkezlerinde 0-6 yaş engelli çocuklar ve aileleri; hizmet sunulacak önemli bir kitleyi oluşturmaktadır.

Erken çocukluk ve okul öncesi dönemde engelli çocuklar, akranlarıyla birlikte farklı ihtiyaçlarına göre alınacak özel tedbirleri göz önünde bulundurularak eğitim ve bakım hizmeti alma hakkına sahiptir.

Okul öncesi eğitim; zorunlu eğitim çağına kadar planlı ve programlı bir eğitim planı çerçevesinde çocukların zihinsel, bedensel, duygusal ve sosyal gelişimlerine ve beceri/yeteneklerinin gelişimine destek olan bir eğitim dönemidir. Bu dönemde yaş ve gelişim durumlarına göre ayrılarak verilen doğru eğitim, çocukların olumlu davranışlar ve alışkanlıklar kazanmasını sağlamakta, özgüven gelişimine ve bilgi/becerilerini geliştirmeye büyük oranda katkıda bulunmaktadır. Dolayısıyla erken eğitim ve okul öncesi dönem, ilköğretime hazırlık ve gerekli beceri ve olumlu davranışların kazanılmasında çok önemlidir.

Özel gereksinimli çocukların her eğitim tür ve kademesinde esas olan mümkün olduğunca özel ihtiyaçlarının dikkate alınarak kaynaştırma/bütünleştirme eğitimine yönlendirilmesidir. Ancak okul öncesi dönemde kaynaştırma eğitiminden yararlanamayan ya da ailenin tercihine ve ihtiyacına göre tüm gün/yarım gün/saatlik kreş hizmetinden yararlanması gereken 0-6 yaş engelli çocuk bulunmaktadır. Bu nedenle gündüz hizmetlerinde 0-6 yaş Bakım ve Eğitim Biriminin nitelikli şekilde yer alması, artırılmasına dönük çalışmaların yapılması gerekmektedir.

Hangi Engel Grupları Yararlanabilir?

Tüm engel grupları yararlanabilir.

Hangi Meslek Grupları Hizmet Verecektir?

Sosyal çalışmacı, psikolog, çocuk gelişim uzmanı, okul öncesi öğretmen, anaokulu öğretmeni, sınıf öğretmeni, özel eğitim öğretmeni, zihinsel engelliler öğretmeni, işitme engelliler öğretmeni, liselerin çocuk gelişimi bölümü mezunları, bakıcı personel.

Ayrıca kendi branşında değerlendirilmek üzere hemşire, müzik, resim, bilgisayar, yabancı dil ve benzeri bölüm mezunları da görevlendirilebilir.

Gündüz merkezlerinde yer alacak 0-6 Yaş Bakım ve Eğitim Ünitesinde;

- 0-6 yaş engelli çocuklara hizmet verecektir.
- Erken çocukluk ve okul öncesi dönem engelli çocukların gelişim, bakım, korunma, beslenme ve eğitim talepleri karşılanacaktır.
- Engelli çocukların fiziksel, zihinsel, duygusal, sosyal gelişimlerine yönelik olarak hazırlanan faaliyetler bir program dâhilinde uygulanacaktır.
- Ailenin tercihine ve engelli çocuğun ihtiyacına göre tüm gün/yarım gün veya saatlik hizmet seçenekleri bulunacaktır.
- Çocuklar için uygulanacak programlarda, Milli Eğitim Bakanlığı'nın özel eğitim anaokulu ve özel eğitim anasınıflarında uygulanan müfredat esas alınacaktır.
- Sınıf mevcutları en fazla 5 öğrenciden oluşacaktır.
- Her iki çocuk için en az 1 personel görevlendirilecektir.
- Sınıflar oluşturulurken öncelikle aynı tür yetersizliği olan çocuklar aynı sınıfta olacak şekilde planlama yapılacaktır, ancak zorunlu hâllerde farklı tür yetersizliği olan çocuklar da bir arada eğitim ve bakım hizmeti alabilecektir.
- Etkinlikler okul öncesi öğretmeni ile özel eğitim öğretmeni tarafından yürütülecektir.
- Saatlik hizmet alan engelli çocuklar için kreş biriminde bulunulan zaman, uygun program düzenlenerek değerlendirilecek ve bu suretle bakım ve korunmaları sağlanacaktır.
- Oyun ve etkinlik odaları oluşturulacak, psikolojik ve sosyal gelişimlerini destekleyici eğitim programları ve çeşitli etkinlikler yapılacaktır.
- 0-6 yaş engelli çocukların belirli zaman diliminde uyumaları ve dinlenmeleri için düzenlenmiş uyku ve dinlenme odaları yer alacaktır.
- Oyun, etkinlik ve uyku odaları, her bir çocuğa en az 2 m² alan ve 6 m³ hava düşecek şekilde hesaplama yapılarak oluşturulacaktır.

Fizyoterapi Ünitesi

Fizyoterapi, doğuştan veya sonradan herhangi bir nedenle oluşan bir engel, yaralanma, hastalık veya yaşlılık nedeniyle ortaya çıkan her tür fonksiyon bozukluğunun ve ağrının giderilmesine yardımcı olan bir uygulama alanıdır. Fizyoterapi uygulaması, uzman bir hekim tarafından tanı konulmasının ardından fizyoterapiye özgü çeşitli terapi yöntemlerinin kullanılmasıyla söz konusu bireylerin fonksiyonlarını artırmaya katkı sağlar. Fizyoterapi uygulaması bireylerin maksimum hareket yeteneklerini korumayı, geliştirmeyi ve yenilemeyi hedeflemektedir.

Egzersiz, termoterapi, manuel terapi, elektroterapi, hidroterapi, fototerapi, mekanoterapi, kriyoterapi gibi günümüzde kullanılan çeşitli fizyoterapi ve rehabilitasyon yöntemleri mevcuttur. Her bireyin ihtiyacına göre bu yöntemlerin hangisinin kullanılacağı ve ne işe yarayacağı fizik tedavi ve rehabilitasyon doktoru tarafından belirlenmekte; belirlenen yöntem ise fizyoterapistler tarafından uygulanmaktadır.

Bu uygulamalar genelde ihtiyaca göre belirlenen seanslarla yapılır. Herhangi bir nedenle ortaya çıkan hareket kısıtlılığı bireyin bağımsız yaşam etkinliklerini de sınırlamaktadır. Bu nedenle uygun fizyoterapi uygulaması bireylerin hem hareket kabiliyetini artırmaya hem de bağımsız yaşamı desteklemeye yarar sağlamaktadır. Böylece bireylerin yaşam kalitesi de bu süreçte artacaktır.

Engelli bireyler için fizyoterapi uygulamaları;

- Ağrıyı gidermeye yardımcı olur,
- Kasları güçlendirir,
- Duruş bozukluğunu gidermeye yardımcı olur,
- Eklem hareket açıklığını artırmaya destek olur,
- Özellikle serebral palsi ve multiple skleroz gibi engellilik durumlarında koordinasyonun geliştirilmesine yardımcı olur,
- Hareket potansiyelini en üst seviyeye çıkararak yaşam kalitesini ve bağımsız yaşam kapasitesini artırmaya destek olur.

Hidroterapi Bölümü: Fizyoterapinin engelli bireylere yönelik olarak kullanılan önemli bir terapi yöntemidir. Su ile tedavi anlamına gelen hidroterapi, engelli bireylere uzman personel aracılığıyla su içi egzersizlerin yaptırılması yoluyla kas ve eklemlerinin geliştirilmesine, güçlendirilmesine, ağrılarının azaltılmasına, suyun etkisiyle hareketlerin kolaylaştırılarak fiziksel kısıtlılıkların iyileştirilmesine destek olmak hedeflenir.

Hangi Engel Grupları Yararlanabilir?

Ağrı ve hareket kısıtlılığı yaşayan tüm engelli bireyler yararlanabilir.

Hangi Meslek Grupları Hizmet Verecektir?

Fizyoterapi uygulamalarının gerçekleştirilebilmesi için fizik tedavi ve rehabilitasyon doktoru, fizyoterapist, rehabilitasyon hemşiresi, terapist, sosyal hizmet uzmanı, ortez-protez teknisyeni, psikolog gibi farklı alanlardan profesyonellerin oluşturduğu bir rehabilitasyon ekibi gereklidir.

Duyusal deneyimler; dokunma, beden farkındalığı, görme, işitme, koku, tat ve denge duyuları ile edinilir. Beynin bu bilgiyi organize etme ve yorumlama süreci ise duyu bütünlüğü olarak ifade edilmektedir. Duyusal bütünlüğü, daha sonraki, daha karmaşık öğrenme ve davranışlar için çok önemli bir temel sağlar. Çünkü ancak duyu bilgileri birleştirilerek ve anlamlandırılarak gündelik yaşamı sürdürmek ve etkileşimde bulunmak mümkün olabilir.

Çoğu çocuk için duyu bütünlüğü, sıradan çocukluk aktiviteleri sırasında gelişmektedir. Ancak bazı çocuklar için duyu bütünlüğü olması gerektiği kadar düzgün bir şekilde ilerlemez ve verimli bir şekilde gelişmez. Bu süreç düzensiz olduğunda, öğrenme, gelişim ve davranışta birtakım sorunlar ortaya çıkabilir.

Öğrenme, gelişim veya davranış sorunları olan tüm çocuklarda duyu bütünlüğü zorlukları bulunmayabilir. Bununla birlikte, şu davranışlar görüldüğünde duyu bütünlüğü tekniklerinin kullanımı değerlendirilmelidir:

- Belirli hareketlere, seslere, dokulara, tatlara aşırı duyarlılık (sinirlilik, korkulu tepkiler, geri çekilme, kaçınma gibi)
- Aşırı hareketlilik ya da yavaşlık,

- Acıya ya da tepki verilmesi gereken bir davranışa yetersiz tepki verme ya da vermeme veya aşırı tepki verme,
- Kaba ve ince motor aktivitelerde koordinasyon sorunları,
- Dil ve konuşmada, motor becerilerde veya akademik başarıda gecikme,
- Dikkat dağınıklığı, planlama eksikliği, yeni durumlara alışmada zorluk vb.

Duyusal bütünleme ünitesinde duyu materyallerle bir ya da birden fazla duyu merkezini harekete geçirmek ve çocuğun gündelik yaşamda problem yaşadığı alanlara odaklanarak sorunu çözmek hedeflenir.

Seanslar öncesinde çocuğun hangi alanlarda sorun yaşadığı tespit edilerek terapist tarafından uygun terapi programı hazırlanmaktadır. Terapiler, ilgili materyaller aracılığıyla ve oyun yoluyla gerçekleştirilmektedir.

Hangi Engel Grupları Yararlanabilir?

Ağırlıklı olarak yaygın gelişimsel bozukluğu olan bireyler, zihinsel engelli bireyler, serebral palsili ve down sendromlu bireyler, dil ve konuşma bozukluğu özgül öğrenme güçlüğü yaşayan bireyler, dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu bulunan bireyler yararlanabilir.

Hangi Meslek Grupları Görev Yapmaktadır?

Ergoterapistler ve bu alanda eğitim almış fizyoterapistler ile dil-konuşma terapistleri görev almaktadır.

Duyu bütünleme sorunu yaşayan çocuklara yönelik duyu bütünleme terapileri ile;

- Duyuların zamanında, birlikte ve uyumlu çalışmasına,
- Duygu, düşünce ve davranışların içsel-kendi kendine kontrolünün sağlanmasına,
- Toplumsal yaşamın her alanında (ev, okul, iş yaşamı vb.) etkili katılım geliştirilmesine,
- Günlük yaşam aktivitelerinde bağımsızlık sağlanmasına,
- Düşünme, eylemi planlama ve gerçekleştirme yeteneğinin gelişmesine,
- Keşif duygusunun gelişimi ve aktif katılımın geliştirilmesine,
- Duyusal bilginin anlamlı ve verimli şekilde organize edilmesine katkıda bulunmaktadır.

Uygulama Evi

Uygulama evi; bir ev prototipi olarak tasarlanmış birimi ifade etmektedir. Burada verilecek eğitimlerin temel amacı, ev ortamında engelli bireylerin gündelik yaşam içerisindeki becerilerini geliştirmek, bağımsız yaşama destek olmaktır.

Özellikle zihinsel engelli bireyler ile yaygın gelişimsel bozukluğu bulunan bireyler günlük yaşam becerilerini edinmede güçlük çekmektedir. Bu birimde edinilen kazanımlarla kalıcı bir öğrenme sağlanabilmekte, eğitimler ise engelli bireyin kendi ev yaşamında da aile ile işbirliği yapılarak sürdürülebilir bir biçimde yürütülebilmektedir. Ayrıca bağımsız yaşama deneyimi artan engelli bireyin özgüveni de desteklenmiş olacaktır.

Uygulama evi birimi modern şekilde tasarlanmış salon, mutfak, yatak odası ve banyodan oluşacak ve bu mekânlarda, gündelik yaşamda sıkça kullanılan ev içi araç-gereçler yer alacaktır.

Uygulama evinde 2 tür eğitim verilebilir:

1. Mutfak Birimi

Mutfak biriminde; engelli bireylere mutfak araç gereç ve ekipmanlarını kullanarak hijyen kurallarına uygun yiyecek hazırlama ve servise hazır hale getirme, mutfak ya da servis sonrası oluşan kirli malzemelerin elde ya da bulaşık makinesinde yıkanması ve mutfağın temizlenmesi yeterliliklerinin kazandırılması amaçlanmaktadır.

Hangi Engel Grupları Yararlanabilir?

Ağırlıklı olarak yaygın gelişimsel bozukluğu olan bireyler ve zihinsel engelli bireyler yararlanabilir.

Hangi Meslek Grupları Görev Yapmaktadır?

Özel eğitim öğretmenleri, zihinsel engelliler öğretmenleri ve engelli bireylerle çalışma yeterliliğine sahip günlük yaşam becerileri konusunda eğitim verebilecek eğitimler görev yapabilir.

Mutfak biriminde engelli bireyler;

- Mutfakta, gıda, çalışma ortamı ve ekipmanlarının hijyenini sağlama,
- Yiyecek malzemelerini hijyen kurallarına uygun olarak pişirmeye hazırlama,
- Soğuk ve sıcak içecek hazırlama ve servis yapma,
- Servise ön hazırlık yapma,
- Masa üstü servis takımlarının hazırlığını yapma,
- Dolu tabakları taşıma ve boşları toplama,
- Hijyen kurallarına ve işlem sırasına göre elde ve makinede bulaşık yıkama ve bulaşık sonrası çöpleri atma,
- Zemin temizliğini yapma kazanımları edinmektedir.

2. Günlük Yaşam Becerileri Birimi

Günlük yaşam becerileri birimindeki eğitimler ve etkinlikler ile engelli bireyin günlük yaşamda işlevsel kullanabileceği öz bakım becerilerini; kendini, yakın çevresini ve dünyayı tanımasına yönelik bilgi, beceri ve davranışları kazandırmak ve bağımsız yaşamalarına katkı sağlamak amaçlanmaktadır.

Günlük yaşam becerileri biriminde engelli bireyler;

- Kişisel temizlik becerilerini gerçekleştirir (Elini yıkar, dişini fırçalar, ayak bakımını yapar, yüz bakımını yapar, saç bakımı yapar, vücut bakımını yapar).
- Giyinme becerilerini geliştirir (Temel giysileri çıkartır, giyer, tamamlayıcı giysileri çıkarır, giyer, giysilerdeki tamamlayıcı aparatları açar kapatır, giysilerini uygun yer, zaman, mevsime göre seçer).
- Kişisel bilgilerini edinir (Adını, soyadını, yaşını söyleyerek kendini tanıtır, ebeveynlerinin telefon numaralarını söyler, evinin açık adresini söyler, aile bireylerinin adını ve soyadını söyleyerek tanıtır).
- Ev araç-gereçlerini kullanır (Mutfak, salon/oturma odası, yatak odası, banyo, tuvalet araç-gereçlerini kullanır).
- Ev temizliği ve düzenini sağlar (Mutfak, salon/oturma odası, yatak odası, banyo, tuvalet temizliği ve düzenini sağlar).

- Mutfağa ilişkin becerilerini gerçekleştirir (Yiyecek, içecek, masa hazırlar).
- Giysi bakımını yapar (Kirli giysilerini kirli sepetine atar, çamaşırlıktan asılı olan çamaşırları toplar, çamaşırları katlar, çamaşırları ütüler, çamaşırları dolaba yerleştirir, çamaşırları dolaba asar, ayakkabılarını siler).
- Basit bütçe yapar (İhtiyaçlarını belirler, ihtiyaçlarını söyler, var olan parasını kullanmak için planlama yapar).
- Alışveriş yapar (Alışveriş listesi yapar, alışveriş listesine göre alışveriş yapar).

Kütüphane, Sesli Kütüphane ve Okuma Salonu Ünitesi

Merkezde oluşturulacak kütüphane ve okuma salonu, merkezden hizmet alan engelli bireyler ve ailelerinin merkezde buldukları zamanı etkili ve verimli şekilde değerlendirmesi, bilgilenme ve kaynaklara erişim olanakları yaratılması açısından son derece önemlidir.

Ayrıca, merkezde oluşturulacak sesli kütüphane ile görme engelli bireylere, kaynaklara erişim olanağı sağlanmış olacaktır.

Kütüphane ve görme engelli bireyler için sesli kütüphane;

- Kişisel ve akademik gelişime katkıda bulunur, merakı ve ilgiyi destekler.
- Kaynaklara, kitaplara ücretsiz erişme olanağı yaratır.
- Farklı türden kaynak ve materyallere erişimi sağlar.
- Konsantrasyon sağlayarak çalışma olanağı sunar.
- Sesli kitaplar görme engelli bireyler için hızlı ve kolay bilgiye erişimi sağlar.

Hangi Engel Grupları Yararlanabilir?

Kütüphane ve okuma salonundan tüm engelli bireyler ve aileleri, sesli kütüphane bölümünden görme engelli bireyler yararlanabilir.

Hipoterapi Ünitesi

En genel tanıyla at yardımı ile yapılan tedavi anlamına gelen hipoterapi; uzun yıllardır çeşitli bozukluklar, engellilik durumları ve hastalıkların tedavisine yardımcı olmak üzere kullanılan bir yöntemdir. Yaygın gelişimsel bozukluk, multiple skleroz, felç, down sendromu, skolyoz, serebral palsi, hiperaktivite, işitme bozuklukları, gelişim bozuklukları, omurilik yaralanması vb. durumlarda etkili bir destek uygulamasıdır.

Hipoterapi uygulamasının gerçekleştirilmesi için uygun bir alan düzenlemesi gerekmektedir. Hipoterapi atları fiziksel olarak bu çalışma için uygun ve eğitilmiş atlar olmalıdır. Hipoterapi atları çok yüksek olmamalıdır. Hipoterapistin engelli bireye/tedavi göreceği kişiye kolaylıkla müdahale edebileceği yükseklikte atlar seçilmelidir.

Geniş bir yelpazede hipoterapinin yararları görülmektedir:

- Hipoterapi, at binme aracılığıyla engelli bireylerin duruş, denge ve kas yapılarını güçlendiren ve dikkatlerini geliştiren bir yöntemdir.
- Hipoterapi uygulaması, zihinsel ve bedensel engelli bireylerin algı ve fiziksel işlevlerinin gelişimine yardımcı olur.
- İletişim kuramama, algıda gecikme, öğrenme ve konuşma güçlüğü, duyduklarını anlamlandıramama gibi problemleri olan zihinsel ve bedensel engelli bireyler için hipoterapi farklı ve etkili bir yöntemdir.
- Atların terapide kullanılmasının önemli nedenlerinden biri; atın ritmik hareketlerinin, insan hareketlerine oldukça yakın olmasıdır. Hipoterapi bedensel hareketliliği geliştirmek ve eklemleri güçlendirmek için atı temel dinamik unsur olarak kullanır. Atın ileri-geri, yukarı-aşağı ve yanlara doğru ritmik hareketleri bireylerin sinir sistemini düzenler. Böylece bireylerin sinir sistemi harekete geçer, dilini daha iyi kullanmasını sağlar, planlama ve hareket becerilerinin gelişmesine katkı sağlar.

Hangi Engel Grupları Yararlanabilir?

Ağırlıklı olarak yaygın gelişimsel bozukluğu, multiple skleroz, felç, down sendromu, skolyoz, serebral palsy, hiperaktivite, işitme bozuklukları, gelişim bozuklukları, omurilik yaralanması vb. olan bireyler yararlanabilir.

Hangi Meslek Grupları Görev Yapmaktadır?

Hipoterapi uygulaması esas olarak teknik açıdan eğitilmiş lisanslı terapistler tarafından verilir. Hipoterapi uygulamasının henüz ülkemizde standartlaşmış bir yapıya sahip olmadığı bilinmekle birlikte çeşitli merkezlerde terapik binicilik ekipleri aracılığıyla bu hizmet verilmektedir. Söz konusu ekiplerde at ile terapi teknikleri konusunda eğitime sahip fizyoterapistlerin yanı sıra atlar ile ilgilenecek diğer personel yer almaktadır.

ATÖLYELER

El Sanatları Atölyesi

Teknolojik altyapıya gerek olmadan basit el aletleri ile yapılabilen, dekoratif olarak veya gündelik hayatta kullanılabilecek el işleri olarak ifade edilen el sanatları, engelli bireyler için uzun zamandır eğitim ve rehabilitasyon amacıyla kullanılmaktadır.

El sanatları, engelli bireylere;

- İnce motor kaslarını, el-göz koordinasyonunu ve el becerilerini geliştirmek,
- Konsantrasyonu artırmak,
- Yaratıcılığı geliştirmek,
- Mesleki beceri edinmek,
- Sosyalleşmek,
- Kendini ifade etmek ve özgüveni artırmak,
- Zihni rahatlatmak, stresi azaltmak şeklinde önemli katkılar sağlar.

Atölye Çeşitleri

Geleneksel el sanatlarının yanında günümüzde çok çeşitlenen modern el sanatları atölye programları uygulanabilir.

El sanatları atölyeleri engelli bireylerin ilgisine, merkezin olanaklarına göre şekillendirilebilir ve merkez açılacak yerin kültürel ve tarihsel mirasına göre çeşitlendirilebilir.

Geleneksel el sanatları

Halı-kilim atölyesi, kil-seramik-çömlek atölyesi, dokuma atölyesi, örgü-örme atölyesi, ebru atölyesi, ahşap oymacılığı atölyesi, müzik aletleri yapımı atölyesi vb.

Modern el sanatları

Resim atölyesi, mum-sabun atölyesi, tasarım atölyesi, moda-stilistik atölyesi,

origami atölyesi, takı tasarım atölyesi, ahşap oyuncak yapımı atölyesi.

Hangi Engel Grupları Yararlanabilir?

Zihinsel engelli bireyler, ortopedik engelli bireyler, ruhsal ve duygusal engelli bireyler, yaygın gelişimsel bozukluğu olan bireyler, işitme, dil ve konuşma engeli olan bireyler, süreğen hastalığı olan bireyler, çoklu engeli olan bireyler

Atölye Eğitimcileri

Engelli bireylerle çalışabilecek niteliğe sahip el sanatları ve görsel sanatlar alanındaki eğitimciler ile atölye çalışmaları gerçekleştirilebilir.

Müzik Atölyesi

Müzik yoluyla terapi engelli bireyler açısından fiziksel, zihinsel ve duygusal iyileştirmeyi desteklemek için yaratıcılığı da içeren önemli bir rehabilitasyon türüdür.

Müzik atölyelerinde; müzik dinleme, enstrümanları tanıma ve kullanma, şarkı söyleme ve vokal egzersizler, koro çalışmaları gibi etkinlikler ve eğitimler yapılabilir.

Müzik atölyelerinde yapılan çalışmalar yoluyla engelli bireyler şu kazanımları elde edebilir:

- Müzik aletlerini kullanarak belli kas gruplarını çalıştırma, ince ve kaba motor geliştirme, el-göz koordinasyonunu sağlamalarına destek olabilir.
- Şarkı söylemede kullanılan vokal egzersizler, artikülasyon ve nefes çalışmaları dil ve konuşma becerilerinin gelişmesine destek olabilir.
- Dikkat geliştirme ve konsantrasyon artırmaya destek olabilir.
- Müziğin rahatlatıcı ve sakinleştirici etkisinden yararlanılabilir.
- Kendine saygı ve özgüven duygusunu geliştirmeye destek olabilir.
- Sosyal becerileri geliştirir.
- Kaygıyı ve gerginliği azaltabilir.
- Doğaçlama müzik çalışmalarının yaratıcılığı teşvik etme, kendini ortaya koyma ve özgüveni geliştirme etkisinden yararlanılabilir.

Hangi Engel Grupları Yararlanabilir?

Tüm engel grupları yararlanabilir.

Atölye Eğitimcisi

Engelli bireylerle çalışabilecek niteliğe sahip müzik eğitimcileri ile atölye çalışması gerçekleştirilebilir.

Spor Atölyesi

Spor atölyesinde gerçekleştirilen sportif etkinlikler engelli bireylerin fiziksel gelişimlerine katkı sağlamanın yanısıra ruhsal ve sosyal açıdan da son derece gereklidir. Bu nedenle engelli bireylerin her seviyedeki genel spor etkinliklerine mümkün olduğunca tam katılımını sağlamak, cesaretlendirmek ve uygun bilgi ve eğitimin verilmesi ile kaynakların sunulmasını sağlamak önemlidir.

Spor atölyelerinde engelli bireylerin ihtiyaç ve beklentisine göre spor etkinlikleri çeşitlendirilebilir. Bu atölyede; spora, mental ve fizyolojik hazırlık, ısınma egzersizleri, spor malzemelerinin temini ve kullanımı, eğitsel oyunlar, bireysel spor ve takım sporları uygulamaları, müsabakalara hazırlık, teknik-taktik örnekleri ve uygulamaları, sağlıklı yaşam ve beslenme konusunda bilgilendirme alanlarında çalışmalar yapılabilir.

Spor atölyesindeki etkinliklerle engelli bireyler;

- Özellikle takım sporlarında ve spor oyunlarında engelli bireyin sosyalleşmesi sağlanarak dayanışma, yardımlaşma ve başkalarına saygı duyma özellikleri desteklenir.
- Engelli bireyin kendi fiziksel yeterliliklerini keşfetmesine olanak sağlanabilir.
- Sportif etkinliklerle birlikte sağlıklı yaşam konusunda bilinçlenme ve fiziksel sağlığa katkıda bulunur.
- Engelli birey özelinde belirlenecek uygun fiziksel aktivitelerle engelli bireylerin uygun kas gruplarının çalıştırılması sağlanarak yaşam kalitesi artırılabilir.
- Davranış problemi olan engelli bireylerin (öfke, saldırganlık vb.) olumlu davranış geliştirmesine katkı sağlar.
- Engelli bireylerin başarı ve kazanma duygusu geliştirilerek kendi potansiyellerini ortaya çıkarma ve özgüven kazanımına destek olabilir.
- Sunulan spor fırsatları ile profesyonel sporcu olma kapasitesi bulunan engelli bireyler ortaya çıkarılabilir ya da profesyonel engelli sporcular yetiştirilebilir.

Hangi Engel Grupları Yararlanabilir?

Tüm engel grupları yararlanabilir.

Atölye Eğitmeni

Engelli bireylerle çalışabilecek niteliğe sahip spor eğitmenleri ile atölye çalışması gerçekleştirilebilir.

Drama Atölyesi

Drama, bireylerin yaşantı yoluyla kendini ifade etmesi, çevresiyle iletişim kurması yani yaparak, yaşayarak öğrenmesini sağlayan etkili eğitim yöntemlerinden biridir. Sözkonusu yöntemde bireyler kendilerini başkalarının yerine koyarak isteklerini ifade etmeyi, işbirliği yapmayı ve duygularını paylaşmayı öğrenir. Drama yoluyla bireyler konuşma, dinleme, okuma ve yazma becerilerini de artırır. Sözkonusu becerileri artan bireyin kendine güven duyma ve karar verme becerilerinin gelişmesi de mümkün olacaktır.

Bireyin pek çok açıdan gelişimine katkıda bulunan dramanın engelli çocukların kendilerini buldukları ortamda göstermesi ve kabul ettirebilmesinin yollarından en etkili olduğu değerlendirilmektedir.

Drama atölyesinde yapılan çalışmalar engelli bireylerin;

- Öncelikle kendini tanımasını ve kendi farkına varmasını sağlar,
- Sözel iletişimini güçlendirir,
- Duygu ve davranışlarını kontrol edebilmesine katkı sağlar,
- Dikkatini yoğunlaştırmasını güçlendirir,
- İşbirliği yapmasına yardımcı olur.
- Bütün bu kazanımların sonucunda psiko-sosyal açıdan gelişmesine destek sağlar.

Hangi Engel Grupları Yararlanabilir?

Tüm engel grupları yararlanabilir.

Atölye Eğitmeni

Engelli bireylerle çalışabilecek niteliğe sahip drama eğitmenleri ile atölye çalışması gerçekleştirilebilir.

Mutfak Atölyesi

Mutfak atölyesi, engelli bireylerin hem mutfakta yapılan işlerle ilgili becerilerini artırmaya yönelik etkinlikleri içerir hem de atölyede ortaya çıkan ürünün (yemek, pasta, börek, çikolata vb) birlikte tüketilerek hoş zaman geçirilmesini sağlar.

Atölyenin gerçekleştirilebilmesi için mutfakta herhangi bir kazanın oluşmasına neden olmayacak araç gereç kullanımının sağlanması, kesici delici aletlerin yerine zarar vermeyen tasarım ürünlerinin kullanılması gerekmektedir.

Mutfak atölyesinde yapılan çalışmalarla engelli bireyler şu kazanımları edinebilir:

- Bu atölyenin en önemli özelliği organizasyon ve planlamadır. Atölye, engelli bireylerin ekip çalışması içinde işbölümünü öğrenmesine, karar verme süreçlerine katılımına, el becerilerini geliştirmeye, yaratıcılıklarını ortaya koymaya destek sağlar.
- Öncelikle atölyenin temizliği, tertip ve düzeni olmak üzere atölyede gerçekleştirilecek tüm iş süreçlerinde engelli bireylere sorumluluk verilmeli, engelli bireylerin katılımının sağlanması gerekmektedir. Böylece işbölümü ve sorumluluk duygusunun gelişmesi hedeflenir.
- Ayrıca, bir yiyeceğin ya da içeceğin hangisinin yapılacağına karar verme, hazırlama, pişirme, sunma ve birlikte tüketme de dahil olmak üzere tüm süreçlerde engelli bireyler dahil edilerek tasarlama, kurgulama ve diğer becerilerinin geliştirilmesi sağlanır.
- Mutfakla ilgili el becerileri gelişmekte, yiyeceklerin içeceklerin (sıcak- soğuk yemekler, pasta, börek vb.) yapımı öğrenilmektedir.
-

Hangi Engel Grupları Yararlanabilir?

Tüm engel grupları yararlanabilir.

Atölye Eğitmeni

Engelli bireylerle çalışabilecek niteliğe sahip mutfak ve aşçılık eğitmenleri ile atölye çalışması gerçekleştirilebilir.

Edebiyat ve Çizgi Atölyesi

Edebiyat ve çizgi atölyesi olarak tasarlanabilecek bu atölyede engelli bireylerin yeteneklerine uygun olarak okuma, yazma ve çizme etkinliklerine yer verilebilir.

Edebiyat ve Çizgi Atölyesinde;

Şiir, düzyazı, roman ya da hikâye okumaları yapılabilir.

Şiir, düzyazı, roman ya da hikâye yazma konusunda isteği olan engelli bireylere yazma etkinlikleri düzenlenebilir.

Karikatür çizmek konusunda yeteneği bulunan engelli bireyler desteklenebilir.

Ortaya çıkan eserlerin sergilenmesi, basımı, tanıtımı ve sunumu gerçekleştirilebilir.

Edebiyat ve Çizgi Atölyesinde potansiyeli ve isteği olan engelli bireyler;

- Hayal güçlerini zenginleştirebilir, kurgulama, muhakeme yeteneklerini geliştirebilir.
- Duygu, düşünce ve farkındalıklarını ifade etme fırsatı bulabilirler.
- Türkçeyi doğru kullanma yeteneğini ve kelime bilgisini geliştirebilir.
- İç dünyalarını, hayallerini ve hislerini en etkili şekilde ifade edebilir.

Hangi Engel Grupları Yararlanabilir?

Görme engelli bireyler, ortopedik engelli bireyler, ruhsal ve duygusal engelli bireyler, yaygın gelişimsel bozukluğu olan bireyler, işitme, dil ve konuşma engeli olan bireyler, süreğen hastalığı olan bireyler

Atölye Eğitmeni

Engelli bireylerle çalışabilecek niteliğe sahip, edebiyat, yazma ve çizgi alanında eğitim verebilecek bir eğitmenle atölye çalışması gerçekleştirilebilir.

Örgün Eğitim Destek Atölyesi

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı örgün eğitim kapsamında özel eğitim okullarında, özel eğitim sınıflarında ve kaynaştırma öğrencisi olarak eğitim gören engelli bireylere okul eğitiminde de destek olmak gerekmektedir. Örgün eğitim destek atölyesi olarak isimlendirilebilecek bu atölye, okul derslerine yardımcı olmak amacıyla okul saatleri dışında önemli bir destek eğitim işlevi görebilir.

Örgün Eğitim Destek Atölyesinde, müfredat kapsamında konu tekrarları, soru çözümleri ve gereksinim duyan engelli bireylere yönelik belirli sınavlara hazırlık (LGS, YKS, E-KPSS gibi) dersleri yapılabilir.

Örgün Eğitim Destek Atölyesinde;

- Engelli bireylerin örgün eğitimdeki akademik başarılarının artmasına destek olunur.
- Engelli bireyin gereksinimleri doğrultusunda bir program dahilinde akademik gereksinimleri belirlenir.
- Engelli öğrencilere rehberlik edilerek başarılı yönleri ortaya konularak sistemli bir çalışma planıyla kariyer yönlendirmesi yapılabilir.
- Sınavlarda başarıya katkıda bulunulabilir.
- Özellikle etüt ve sınavlara hazırlık konusunda özel kurs olanaklarından yararlanamayacak durumda olan engelli öğrenciler açısından son derece işlevsel olabilir.

Hangi Engel Grupları Yararlanabilir?

Örgün eğitime devam eden veya mezun olmuş engelli öğrenciler yararlanabilir.

Atölye Eğitmeni

Engelli bireylerle çalışabilecek niteliğe sahip örgün eğitime akademik destek sağlayabilecek öğretmenlerle çalışmalar gerçekleştirilebilir.

Bilim Atölyesi

Bilimsel ve teknolojik bilgi ve deneylerin gerçekleştirilebileceği bir atölyedir. Bu atölyede engelli bireylerin bilimsel ve teknik bilgiyi deneyimleyerek ve projelendirerek öğrenmesi amaçlandırılmaktadır. Bilim atölyesinde; çeşitli kitler ya da diğer malzemelerle bilimsel deneyler yapılabilir. Bunun yanısıra, akıl oyunları, robotik, kodlama, 3D tasarım, oyun programlama, mekanik vb. çalışmalar gerçekleştirilebilir.

Bilim Atölyesinde;

- Engelli bireylerin eleştirel düşünme, merak etme ve soru sorma potansiyelleri artırılabilir.
- Yapılan çalışmalara aktif şekilde katılımları desteklenerek teorik bilgilerin deneysel yolla görülmesi ve anlaşılması sağlanabilir.
- Engelli bireyler bireysel olarak erişilmesi zor olan teknolojilere (3D yazıcılar, tasarım, robotik ve kodlama programları) kurumsal olarak erişme olanağı bulabilir.
- Öğrenme, problem çözme ve üretme istek ve yeteneklerini artırmaya destek olabilir.

Hangi Engel Grupları Yararlanabilir?

İlgi duyan engelli bireyler bilim atölye çalışmalarına bireysel planları doğrultusunda katılabilir.

Atölye Eğitmeni

Engelli bireylerle çalışabilecek niteliğe sahip bilim atölye çalışmalarına hakim öğretmenler ile atölye çalışmaları gerçekleştirilebilir.

Dans ve Hareket Atölyesi

Dans ve hareket terapisi olarak nitelenen uygulama, engelli bireyler için fiziksel, bilişsel ve psiko-sosyal gelişimi desteklemek amacıyla uygulanmaktadır. Özellikle zihinsel engelli ve yaygın gelişimsel bozukluğu bulunan bireyler açısından dans ve hareket terapisinin önemli faydaları olduğu bilinmektedir.

Dans ve hareket atölyesinde engelli bireylere modern danslar ya da halk oyunlarına yönelik dans ve hareket uygulaması yapılarak, sergilenebilir.

Dans ve Hareket Atölyesindeki çalışmalar;

- Kas gücünü, dayanıklılığı ve zindeliği artırmaya,
- Çeviklik, denge ve esneklik kazanmaya,
- Özgüven ve benlik saygısı geliştirmeye,
- Sosyal beceriler edinmeye,
- Hareketlerle iletişim yöntemi geliştirmeye,
- Hareketler aracılığıyla duygu ve düşünceleri ifade etmeye,
- Eğlenceli ve yaratıcı süreçlerin işletildiği zaman geçirmeye destek olabilmektedir.

Son zamanlarda otizmli bireyler açısından ön plana çıkan dans ve hareket terapisi otizmli bireylerin;

- Dikkat ve konsantrasyonlarını geliştirmeye,
- Hareketleri kullanarak duygularını ifade etmeye,
- Sosyal etkileşimlerini artırmalarına,
- Sözel bilgi ve becerilerini geliştirmelerine,
- Fiziksel dokunma duyarlılığını azaltmaya ve güven oluşturmalarına,
- Empati duygusunu geliştirmelerine destek olabilmektedir.

Hangi Engel Grupları Yararlanabilir?

Ağırlıklı olarak zihinsel engelli ve yaygın gelişimsel bozukluğu bulunan bireyler olmak üzere tüm engel grupları yararlanabilir.

Atölye Eğitmeni

Engelli bireylerle çalışabilecek niteliğe sahip dans ve hareket eğitmeni eşliğinde atölye çalışmaları gerçekleştirilebilir.

Bilgisayar Atölyesi

Bu atölyede temel bilgisayar kullanımına ilişkin eğitim verilir. Bilgisayar teknolojisinin temel kavramları, temel seviyede bilgisayar donanımları ve işletim sistemi konularında çalışmalar yapılır.

Bu program kapsamında; bilgisayar temel kavramları, işletim sistemi, donanım, işletim sisteminde temel işlemlerin yapılması, internet temel kavramları ve web kullanımı, elektronik posta kullanımı, word, excel, power point gibi office programlarının temel düzeyde kullanımı konularında eğitimler verilebilir.

Bilgisayar Atölyesindeki kazanımlar;

- Hızla gelişen dünyada yeniliklerin takibini sağlamaya destek olur.
- Bilgisayarın eğitim materyali niteliği dolayısıyla engelli bireylerin öğrenmesine ve eğitimine katkı sağlar.
- Gündelik hayatı kolaylaştırıcı bilgi edinimine destek olur.
- Temel bilgisayar kullanımına hakim olmak mesleki becerileri de güçlendirmede ve meslek edinmede kolaylık sağlar.

Hangi Engel Grupları Yararlanabilir?

Gerekli donanımların sağlanması koşuluyla tüm engel grupları yararlanabilir.

Atölye Eğitmeni

Engelli bireylerle çalışabilecek niteliğe sahip bilgisayar eğitmeni ile atölye çalışmaları gerçekleştirilebilir.

Geri Dönüşüm Atölyesi

Geri kazanım konusunda bilinçlendirme çalışmaları ile atıkların değerlendirilmesini sağlamak amacıyla oluşturulan Geri Dönüşüm Atölyesinde atık malzemelerin eşyaya dönüştürülmesi etkinliği yürütülmektedir. Ahşap, metal, plastik, lastik vb. atıklardan engelli bireylerin becerileri ve yaratıcılıkları kullanılarak çok çeşitli ürünlerin ortaya çıkarılmasına katkı sağlanabilir. Sözkonusu atölyeler özellikle belediyeler tarafından hizmet verilen gündüz merkezlerinde engelli bireylere yönelik olarak açılabilir. Burada belediyelerin atık toplama birimleriyle işbirliği içinde çalışma malzeme temini açısından da kolaylık sağlayacaktır.

Geri dönüşüm atölyesindeki etkinlikler;

- Engelli bireylerin el becerisinin geliştirilmesine,
- Kurgulama ve tasarlama yeteneğinin gelişmesine,
- Üretme ve birlikte çalışma duygusunun artmasına,
- Atık ürünlerin değerlendirilerek ürün ortaya çıkarılmasına,
- Engelli bireylerin geri dönüşüm konusunda bilinçlenmesine,
- Ortaya çıkan ürünlerin sergilenmesi sonucunda toplumsal farkındalığın ve bilinçlenmenin artırılmasına destek olmaktadır.

Hangi Engel Grupları Yararlanabilir?

Tüm engel grupları yararlanabilir.

Atölye Eğitmeni

Engelli bireylerle çalışabilecek niteliğe sahip geri dönüşüm alanında atık malzemeleri ürüne dönüştürmeyi öğretecek bir eğitmen eşliğinde atölye çalışması gerçekleştirilebilir.

Ahşap Oyuncak Yapım Atölyesi

Çocukların hayal dünyalarının aktarımında günümüzde önemli bir yöntem olarak ahşap kullanılmaktadır. Ahşap oyuncak yapımı atölyesi, hayal dünyasının geliştirilmesi ve aktarımı konusunda işlevsel atölyelerden biridir.

Ahşap oyuncak yapımı atölyesinde; genellikle çeşitli yönergelerle davranışları belirlenen engelli bireylerin herhangi bir sınırlamayla karşılaşmaksızın kendilerine verilen doğal malzemeyle istediği oyuncak, kendi belirledikleri şekilde tasarımları, üretmeleri ve sonrasında da ortaya çıkan ürünle oyun oynamaları ruhsal ve duygusal açıdan da gelişmelerine destek olur.

Ahşap oyuncak yapım atölyesindeki çalışmalar engelli bireylerin;

- Sorumluluk alma, tasarım yapma, kurgulama, ekip içinde çalışma, karar verme vb alanlarda becerilerini geliştirir.
- El-göz koordinasyonu sağlama, kontrasyon, zamanı kullanma vb. konularda gelişmelerine olanak tanır.
- İnce motor becerilerini güçlendirir.
- Ahşap oyuncak yapım atölyesinde kullanılan malzemelerin doğal olması zihinsel-fiziksel becerilerin artmasına yardım ederken aynı zamanda sağlığı koruyan bir tarafı da bulunmaktadır.

Hangi Engel Grupları Yararlanabilir?

Tüm engelli bireyler atölyeye katılabilir.

Atölye Eğitmeni

Engelli bireylerle çalışabilecek niteliğe sahip ahşap oyuncak yapımını öğretecek bir eğitmen eşliğinde atölye çalışması gerçekleştirilebilir.

Tarım Atölyesi

Tarımsal rehabilitasyon, bitkiler ve bahçecilik aracılığıyla zihinsel ve fiziksel sağlığı iyileştirmek için kullanılan bir rehabilitasyon biçimidir.

Tarım atölyesinde engelli bireylere, bir tarım ürününün üretilmesi amacıyla üretim yapılacak yerin hazırlanması, üretim sürecinde gerekli aşamaların sağlanması, üretilen ürünün hasadının yapılması konularında yeterlilik kazandırılması amaçlanmaktadır.

Tarım Atölyesinde engelli bireylere;

- Ekim dikim için toprağı hazırlamak,
- Tarım ürünü ekimi yapmak,
- Tarım ürünü sulaması yapmak,
- Gübreleme yapmak,
- Bitki zararlılarını tanımak,
- Bitki zararlılarını ortadan kaldırmak,
- Hasat yapmak konusunda bilgiler verilerek uygulamalar yapılmaktadır.

Tarımsal rehabilitasyon;

- Engelli bireyin sosyalleşmesine, işbirliği ve ekip çalışmasını öğrenmesine katkı sağlar.
- Engelli bireyin üretebilme duygusunun ve üretme fikrinin gelişmesini destekler.
- Ayrıca açık havada doğada gerçekleştirilen bu atölye çalışması hem bedensel hem de ruh sağlığı açısından birçok pozitif etki sağlamaktadır.

Hangi Engel Grupları Yararlanabilir?

Tüm engelli bireyler atölyeye katılabilir.

Atölye Eğitmeni

Engelli bireylerle çalışabilecek niteliğe sahip tarımsal rehabilitasyon konusunda yetkin eğitmen eşliğinde atölye çalışması gerçekleştirilebilir.

YARARLANILABİLECEK MEVZUAT VE KAYNAKLAR

MEVZUAT

- Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun ve Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme
<https://www.aile.gov.tr/eyhgm/mevzuat/ulusal-mevzuat/kanunlar/engellilerin-haklarina-iliskin-sozlesmenin-onaylanmasinin-uygun-bulunduguna-dair-kanun-ve-engellilerin-haklarina-iliskin-sozlesme/>
- Engelliler Hakkında Kanun
<https://www.aile.gov.tr/eyhgm/mevzuat/ulusal-mevzuat/kanunlar/engelliler-hakkinda-kanun/>
- Sosyal Hizmetler Kanunu
<https://www.aile.gov.tr/eyhgm/mevzuat/ulusal-mevzuat/kanunlar/sosyal-hizmetler-kanunu/>
- Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
<https://www.aile.gov.tr/eyhgm/mevzuat/ulusal-mevzuat/kanun-hukmunde-kararnameler/ozel-egitim-hakkinda-kanun-hukmunde-kararname/>
- Çocuklar İçin Özel Gereksinim Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik
<https://www.aile.gov.tr/eyhgm/mevzuat/ulusal-mevzuat/yonetmelikler/cocuklar-icin-ozel-gereksinim-degerlendirmesi-hakkinda-yonetmelik/>
- Engelli Bireylere Yönelik Özel Bakım Merkezleri Yönetmeliği
<https://www.aile.gov.tr/eyhgm/mevzuat/ulusal-mevzuat/yonetmelikler/engelli-bireylere-yonelik-ozel-bakim-merkezleri-yonetmeligi/>
- Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Kurumları Yönetmeliği
<https://www.aile.gov.tr/eyhgm/mevzuat/ulusal-mevzuat/yonetmelikler/milli-egitim-bakanligi-ozel-egitim-kurumlari-yonetmeligiyeni/>
- Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği
<https://www.aile.gov.tr/eyhgm/mevzuat/ulusal-mevzuat/yonetmelikler/ozel-egitim-hizmetleri-yonetmeligi/>
- Sosyal Hizmet Merkezleri Yönetmeliği
<https://www.aile.gov.tr/eyhgm/mevzuat/ulusal-mevzuat/yonetmelikler/sosyal-hizmet-merkezleri-yonetmeligi/>

- Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü Özürlülerin Bakımı, Rehabilitasyonu ve Aile Danışmanlığı Hizmetlerine Dair Yönetmelik
<https://www.aile.gov.tr/eyhgm/mevzuat/ulusal-mevzuat/yonetmelikler/sosyal-hizmetler-ve-cocuk-esirgeme-kurumu-genel-mudurlugu-ozurlulerin-bakimi-rehabilitasyonu-ve-aile-danismanligi-hizmetlerine-dair-yonetmelik/>
- Bakıma Muhtaç Engellilerin Tespiti Ve Bakım Hizmeti Esaslarının Belirlenmesine İlişkin Yönetmelik
<https://www.aile.gov.tr/eyhgm/mevzuat/ulusal-mevzuat/yonetmelikler/bakima-muhtac-engellilerin-tespiti-ve-bakim-hizmeti-esaslarinin-belirlenmesine-iliskin-yonetmelik/>

KAYNAKLAR

- Engelli ve Yaşlı Bakım Hizmetlerinde Kalite Standartları Uygulama Rehberi
<https://www.aile.gov.tr/media/49919/bhks-uygulama-rehberi.pdf>
- Otizm Broşür
<https://www.aile.gov.tr/uploads/eyhgm/uploads/pages/otizm-spektrum-bozuklugu/a4brosur8.pdf>
- Otizm Spektrum Bozukluğu Kitabı
<https://www.aile.gov.tr/media/5616/otizm-spektrum-bozuklugu-kitabi-2016-indirmek-icin-tiklayiniz.pdf>
- Otizm Spektrum Bozuklukları Aile Bilgilendirme Rehberi
<https://www.aile.gov.tr/media/5617/otizm-spektrum-bozukluklari-aile-bilgilendirme-rehberi-2016-indirmek-icin-tiklayiniz.pdf>
- Görme Engelli Çocuklar Aile Eğitim Rehberi
<https://www.aile.gov.tr/media/5632/gorme-engelli-cocuklar-aile-egitim-rehberi-link-indirmek-icin-tiklayiniz.pdf>
- İşitme Engelli Çocuklar Aile Eğitim Rehberi
<https://www.aile.gov.tr/media/5633/isitme-engelli-cocuklar-aile-egitim-rehberi.pdf>
- Motor Fonksiyonel Problemi Olan Çocuklar Aile Eğitim Rehberi
<https://www.aile.gov.tr/media/5634/motor-fonksiyonel-problemi-olan-cocuklar-aile-egitim-rehberi.pdf>
- Ruhsal Duyusal Bozukluğu Olan Çocuklar Aile Eğitim Rehber
<https://www.aile.gov.tr/media/5636/ruhsal-duyusal-bozuklugu-olan-cocuklar-aile-egitim-rehberi.pdf>
- Dil ve Konuşma Güçlüğü Olan Bireyler İçin Yayınlar
<https://orgm.meb.gov.tr/www/dil-ve-konusma-guclugu-olan-bireyler-icin-yayinlar/icerik/430>
- Görme Engelliler İçin Yayınlar
<https://orgm.meb.gov.tr/www/gorme-engelliler-icin-yayinlar/icerik/427>